

Adalbert

měsíčník královéhradecké diecéze

4/2023 / ročník XXXIII / 29 Kč

**Promarnit
co nejméně chvíl**

Kateřina a Martin Rýznarovi

10 Za vůní medu, perníku a dřeva

13 Vzpomínka na P. Josefa Pecna

19 Chrám Nalezení sv. Kříže v Litomyšli

25 Řeholní řády v diecézi

Blíží se další, a to jubilejní, 15. ročník Noci kostelů. Letos se uskuteční v pátek 2. června.

Motto ročníku 2023 zní: „**Po světle dne totiž nastupuje NOC, kdežto žádné zlo nepřemůže moudrost.**“ Srov. Mdr 7,30

Nadcházející výročí Noci kostelů budeme komunikovat jako určité ohlédnutí za dosavadními ročníky, kdy se v programech prolínala duchovní, ekumenická, kulturní i vědecká témata

Výročí pro rok 2023

- 150 let od narození sv. Terezie z Lisieux (duchovní téma)
- 300 let od úmrtí Jana Blažeje Santini-Aichela (kulturní téma)
- 400 let od dokončení díla „Labyrint světa a ráj srdce“ J. A. Komenského
- 500 let od narození Jana Blahoslava, biskupa Jednoty bratrské (ekumenické téma)
- 600 let od narození Mikuláše Koperníka (vědecké téma)

Tipy pro pořadatele

- Téma „KŘTITELNICE“, společné téma pro všechny zapojené církve
- Osobní rovina pro návštěvníky: možnost zanechání osobního vzkazu, modlitby na vhodném místě; zpracování vzkazů (dekorace, přímlyvy, atd.); přítomnost kněze/laika k rozhovoru; možnost zapálení svíčky
- Za obsah jednotlivých záznamů o kostele/modlitebně zodpovídá pořadatel (pozor na autorská práva k fotografiím)
- Za jednotlivé body programu zodpovídá pořadatel (pozor na autorská práva a možné kontroly ze strany kolektivních správců OSA, DILIA, INTERGRAM ad.)

Stránky www.nockostelu.cz

Od 1. února již je opět spuštěno přihlašování farností. Elektronická přihláška je stejná jako v předchozích letech. Nový je pouze povinný údaj o časovém rámci programu, bez kterého přihlášení nebude možné. Prosím o úpravu přihlašovacích údajů, pokud došlo ke změně kontaktní osoby, ale především duchovního správce.

Objednávání materiálů přes tyto stránky (zprostředkované biskupstvím a hrazené z větší části z dotačních programů) je již aktivní, bude umožněno do 10. 4. 2023. Prosím o včasnou objednávku. Distribuci budeme směřovat v týdnu od 2.–9. 5. 2023, nejlépe přes vikariáty jednotlivých farností či osobním vyzvednutí v pastoračním centru biskupství. Termín i způsob bude upřesněn.

(Z obsahu

- 5 **rozhovor**
Dar domova
Kateřina a Martin Rýznarovi
- 10 **tradice**
Za vůní medu, perníku
a ovocného dřeva
- 13 **osobnosti diecéze**
Zemřel P. Josef Pecen
- 16 **pastorace**
„Radost a krása v manželství“
- 17 Program pro seniory
- 18 Akce Diecézního centra
pro mládež
- 18 Umělecká obnova cestou
různých umění
- 19 **zajímavá místa diecéze**
Chrám Nalezení sv. Kříže
v Litomyšli
- 25 **seriál**
Řeholní řády a kongregace
v královéhradecké diecézi
- 30 **PMD**
Martyrologie za rok 2022
- 31 Charitní listy

Evidenční číslo: MK ČR E 10261.
Měsíčník. Vydává:
Biskupství královéhradecké,
Velké náměstí 35,
500 01 Hradec Králové.
Adresa redakce:
Tiskové oddělení, Velké nám. 35,
500 01 Hradec Králové,
tel.: 495 063 422,
e-mail: adalbert@bihk.cz
Šéfredaktor: Pavel J. Sršeň

Sazba: Pep-in, s.r.o.
Tisk: Tiskárna v Ráji, s. r. o.,
Semtín.

Cena: 29 Kč.
Roční předplatné: 319 Kč.
Bank. spoj.: Raiffeisenbank, a. s.,
Hradec Králové,
č. ú. 1016004393 /5500,
variabilní symbol 551,
specifický symbol je evidenční číslo
čtenáře (viz adresní štítek).

ISSN 2570-7531

Petře, miluješ mne?

Jedna ze zásadních otázek Velikonoc. Bůh ukázal svou lásku lidem tak jako nikdo jiný. Nevinný vzal na sebe hříchy nás všech a svou obětí na kříži nás zachránil. Ježíš zaplatil vlastní krví – už nepatříme sobě, ale jemu...

Ovšem nejsme jeho otroci, ale jeho přátelé. Proto to, co Krista po jeho zmrtvýchvstání zajímá, nejsou naše provinění, ale naše důvěra a láska k němu... Potvrzuje to sv. Jan od Kříže jako i sv. Terezie z Lisieux: na konci života nebudeme souzeni podle zásluh, ale podle lásky.

Naše slabosti a hříchy nám berou naději, že bychom něco mohli dokázat. U Boha je to ale naopak. Šimon je nazván skálou, i když je tak křehký. Dokonce dostane toto jméno ještě před svým obrácením. A když se Ježíš ukáže po marném rybolovu na břehu jezera, Petr už neřeší svou hříšnost, nebojí se přijít a podívat se mu do očí. Kristus totiž nevyčítá, nechce vysvětlení ani omluvy.

Místo toho připraví apoštolům snídani a pak si s nimi v soukromí popovídá. Petra nezbavil jeho prvenství, naopak. Důležité je jen, jak Petr odpoví na jednu otázku. V lásce se rozpustí všechna naše křehkost a ubohost a láska je nejvyšší kvalifikace pro službu Bohu i lidem.

Petrova velikost a svatost nevyrostá z celoživotní dokonalosti, ale z pravdivé kajícího a hlubokého přátelství s Kristem. Toto přátelství s Bohem se zároveň zákonitě projevuje v lásce k lidem a ve službě jim.

Ermes Ronchi v knize Klíčové otázky evangelia připomíná Mojžíše, který zpočátku žije roky v poušti se svou rodinou a ostatní ho nezajímají. Pak se setká s Hospodinem, přijme jeho povolání a nakonec se stanem vůdcem lidu, s nímž putuje pouští do zaslíbené země. A když jsou Izraelité nevěrní Bohu a hrozí jim vyhlazení, právě Mojžíš je ten, kdo se za svůj lid u Boha přimlouvá a dokonce je ochoten obětovat vlastní život. Žádá Boha: „*Odpusť jim jejich hřích, jinak vymaž také mne z knihy, kterou jsi napsal.*“ Kde je láska, tam není strach. Mojžíš se nebojí postavit ani proti Božím úmyslům a dát přednost svému lidu... To není rouhání. To je projev lásky, která vyrůstá z lásky k Bohu. Jakoby Bůh sám nás chtěl dostat až sem...

To se podařilo jak u Mojžíše, tak u Petra, který nakonec pro Krista a službu církvi dal svůj život.

Petře, miluješ mne? Jak bych odpověděl(a) já? **A jak se má láska k Bohu projevit ve vztahu k druhým?**

Všem čtenářům ze srdce žehná

Dar domova

Kateřinu a Martina Rýznarovi, nenápadné manžele z Dolní Dobrouče, možná znáte, aniž si to uvědomujete. Přesněji řečeno, paní Kateřinu z vysílání rádia Proglas či TV Noe. Její manžel stojí většinou za kamerou a natočený materiál pak zpracovává ve studiu. Dovolte mi tedy, abych vám je představil i trochu jinak.

„Kdy jste se vy dva potkali?“

K: Poznali jsme se v rádiu Proglas, kde jsem pracovala jako moderátorka. Věděla jsem, že od září nastoupil nějaký nový zvukař, který má vystudovanou filmovou školu a spolupracoval s Telepace v Ostravě. Tak to mě samozřejmě jako herečku zaujalo. Občas jsem na chodbě potkala takového dlouhohlasého kluka, od pohledu typ poustevníka, který nosil na zádech batoh ze světového setkání mládeže v Kolíně nad Rýnem, kde jsem také byla. To bylo další plus. A když jsem pak měla natáčet v rádiu čtení na pokračování, požádala jsem o technickou spolupráci právě Martina. Vnímala jsem jeho umělecký potenciál i profesionální přístup. A během natáčení a střihání bylo spoustu času se víc poznat.

M: Ještě před nástupem do Proglasu – jako relativně čerstvý konvertita jsem byl nadšeným posluchačem křesťanského vysílání – jsem vnímal hlas jedné moderátorky jako opravdu výjimečný. Ve svých dvaadvaceti letech jsem měl zcela jasné parametry pro výběr své budoucí manželky, pro případ, že by mě Pán Bůh přeci jen povolal do manželství. Za prvé: žena by to měla být mladší, protože my muži jsme přece tak trochu vývojově pozadu, takže aby to bylo vyrovnanější. Za druhé: rozhodně by to neměla být herečka, aby to doma nebylo samé divadlo. Za třetí – a to především – mně přišlo trapné prožívat vztah na pracovišti, v práci se přece maká a je přece jasné, že mezi profesionály musí být odstup. No a všechny tyhle a další mýty, které tady ani nebudu

jmenovat, se Kátě a nebeskému zástupu podařilo do půl roku od mého nástupu vyvrátit. Ale neměli to se mnou lehké.

K: Je pravda, že mé dívčí představy o budoucím partnerovi v porovnání s realitou také pokulhávaly. Ale musela jsem ocenit Martinovu snahu, když mě pozval poprvé na oběd, který se coby kulinářský analfabet rozhodl ve svém skromném privátě bez kuchyně uvařit. To kuře pečené na zemi v koupelně v remosce bylo i po třech hodinách bílé jak stěna, polovinu rýže slil do umývadla, ale chutnalo nám. Ale teď vážně, na Martinovi mě přitahoval jeho vztah s Bohem. Jako čerstvý konvertita se na víru díval z jiného úhlu, žil s Bohem jinak než já dosud. Bylo to pro mě velmi inspirativní.

„Jak jste prožili dětství a rané mládí?“

K: Celé své krásné dětství jsem prožila v Dolní Dobrouči, vesnici mezi Ústím nad Orlicí a Letohradem. Je to můj milovaný kraj, ke kterému cítím silné pouto. Po škole stačilo vyběhnout ven a o zábavu bylo postaráno – zahrada, pole, louky, kopce, rybníčky, les, borůvčí, mateřídouška, heřmánek, třešně, jablka... Po revoluci skautování, zpívání v rytmické skupině, která doprovázela mše svaté ve farnosti, školní divadla. K tomu krásná velká rodina – mám čtyři sourozence, a i když jsme si v dětství taky občas dělali naschvály, tak máme spolu všichni moc hezké vztahy. Udržovali jsme blízký kontakt i s širší rodinou, s tetami i pratetami, bratrance a sestřenicemi, důvod k oslavám a společným setkáním se vždycky

našel a my toho rádi využívali a využíváme dodnes. Tatínek s maminkou žijí manželství, které mi je v mnohém vzorem a mají můj veliký obdiv. Víra jako pevné ukotvení našeho života stojí na kořenech, které zasadily generace mých předků. To, že sklízím něco, co zasadili oni přede mnou, vnímám čím dál intenzivněji. Zkrátka kdybych to měla shrnout, žila jsem si jako v bavlnce. O to tvrdší, strážlivější, bylo probuzení do reality života, když jsem po ukončení gymnázia začala studovat na JAMU v Brně herectví a začala se stavět na vlastní nohy.

M: Pocházím ze dvou dětí, mám ještě sestru. Moje dětství kromě domácích mazlíčků byla bytovka u fotbalového hřiště a železničního koridoru v Lukavici na Moravě. Na nové asfaltce jsme řádili na kolech, na klepači koberců u popelnic se scházeli a míčem okopávali zdi bytovky. V rámci nekulturní obce byli rodiče poměrně aktivní a organizovali různé komunitní akce pro děti, dospělé i zvířata, protože oba vystudovali střední veterinární školu. Maminka vedla výtvarný kroužek. K víře jsem přišel až v pubertě skrze svou sestru a přátele ze skautu. Věřící u nás byli pouze prarodiče z tatínkovy strany a praprarodiče ze strany maminky. V dětství ale víra rozhodně nebyla záležitost, která by mě přitahovala, naopak, z rozbitých kostelů a křížů na mě šel spíš strach. Část původně továrnické rodiny ze strany maminky žila v emigraci. Pamatuji se, že se nám za totality jednou podařilo vycestovat do Západního Německa, kde jsem už jako předškolák silně

Ⓛ At se snažíme sebevíc, „normální“ fotka s dětmi je nadlidský úkol

Ⓛ Setkání s dětmi při natáčení v aboridžinské vesnici na Filipínách

vnímal obrovský rozdíl mezi svobodným světem a tou šedí, ve které jsme tu žili.

?? Proč jste se rozhodli vstoupit do uměleckých vod?

K: Vydala jsem se na uměleckou dráhu a nevěděla, co mě čeká. I když stále bylo mým snem mít hezkou rodinu a žít, řeklo by se normální, obyčejný život, byla jsem v té době otevřená tomu, co přichází a moc to neřešila. Chtěla jsem rozvíjet dary, které jsem dostala a měla touhu jimi obdarovávat druhé. Dost mi dala zabrat práce sama na sobě, herectví mě nutilo vystupovat neustále ze své komfortní zóny, odkrývat své slabosti, znovu a znovu si vymezovat své hranice, a i když jsem prožívala nejednou temné chvíle, zpětně to vnímám jako důležité roky života. Umělecké prostředí mě ale nikdy nepohltilo natolik, abych mu podřídila i svůj osobní život.

M: Já zažil nejtěžší období na střední škole, studoval jsem nejprve gymnázium, odkud jsem přešel na elektrotechnickou průmyslovku. Bylo to pro mě období naprosté prázdnoty s únikem k počítačovým hrám, programování a hudbě. Odtud možná pramení mé porozumění pro středoškoláky, které teď učím. Kdyby mi někdo před lety řekl, že mé kroky povedou do školství, vysmál bych se mu. Ještě po maturitě jsem nevěděl, co se životem. Lákalo mě vše kolem kompozice a záznamu hudby, grafiky, designu, fotografie, dělal jsem scénickou hudbu k ochotnickému divadlu. Viděl jsem, že se to všechno propojuje

u filmu, a tak jsem zkusil FAMU, kam mě pochopitelně napoprvé nevzali. A tak jsem nastoupil na stáž do ostravského Studia Telepace, což byla skvělá příprava na Filmovou školu do Zlína a také formace mezi salesiány. Objevil jsem schopnost filmu zprostředkovat příběhy, a tak z původního oboru zvukaře jsem nakonec absolvoval jako režisér s autorským hudebním filmem *Angelus Domini*. Po škole mé kroky vedly do Proglasu, kde zrovna hledali technického spolupracovníka, a já si řekl, že je čas začít něco dělat.

?? Jak důležité je pro vás žít mezi lidmi, kteří s vámi sdílí stejné hodnoty?

K: Jsem velmi vztahový a citový člověk. A myslím, že vztahy jsou něco, čemu skutečně stojí za to obětovat čas, energii, že jen na vzájemných vztazích se dá budovat živé společenství. Jsem proto ráda a velmi vděčná za kněze, kterého dnes ve farnosti máme. Už od prvního podání ruky víte, že mu na vás záleží, že s vámi chce budovat přátelský vztah, otevírá nejen faru, ale dělí se i o svůj osobní čas, zapojuje se aktivně do dění ve farnosti i obci, sdílí se s námi farníky o svých starostech i nápadech. A to je radost.

M: Věřící komunita, ve které jsem se pohyboval, měla často krásné početné rodiny a hezké vztahy. Bylo to něco, co mě fascinovalo a přitahovalo. Uvědomoval jsem si, že v tom je skutečný poklad. Na tom jsme se s Kátou shodli, takže zhruba po půl roce chození jsme se zasnoubili

a po roce již měli svatbu, to bylo v roce 2007. Oba jsme pocházeli z vesnice a neuměli si představit, že bychom v městském prostředí vychovávali děti. Proto naše kroky záhy směřovaly k venkovu. Věřili jsme, že to nějak půjde a tomu prostředí pro život a rodinu dali prioritu. Vnímám to s odstupem i jako určitý krok víry, protože jako studovaní umělci jsme úplně nevěděli, jestli půjde život mimo centrum skloubit s uměleckou kariérou.

?? A povedlo se?

M: Založili jsme Paxart Studio s vizí společné tvorby, kterou jsme chtěli přinášet hodnoty pokoje a radosti. Po roce a půl v manželství přišlo na svět první dítě, Jenda, a to už jsme stavěli roubenku na pozemku nedaleko rodičů Káti a já už působil na volné noze jako kameraman a fotograf. Paradoxně byl vesnický internet rychlejší než v městské zástavbě, a tak nic nebránilo tomu spolupracovat na dálku. Začaly vznikat pořady pro rozjízďející se Televizi Noe a zejména pro Papežská misijní díla, se kterými jsem měl příležitost procestovat kus světa. Z misijních cest jsme vytvořili několik dokumentárních filmů a na šedesát *Misio* magazínů. Postupně přicházely na svět také další děti – Madlenka a Alžbětka.

?? Předpokládám, že spolu vy dva i úzce profesně spolupracujete?

K: Ano. Především na projektech, které vyrábíme pro Tv Noe nebo pro Papežská

☛ Povídání v královéhradeckém studiu Radia Proglas

☛ Tento outfit nám zařídil nejstarší syn k Vánocům

misijní díla. Martinovi pomáhám se scénářem, někdy s produkčními věci, někdy i s dramaturgií. Stále spolu něco konzultujeme. Když je potřeba natočit voice over, tj. komentář nebo dabing, je to moje parketa.

M: Káťa je hlavně profesionální herečka a moderátorka, má výjimečný cit pro práci s mluveným projevem, hodně jsem se toho od ní naučil a stále se učím. Myslím, že se docela doplňujeme, protože celkem dobře ovládám tu technickou stránku věci, což Káťu zase moc nebaví. A pak to rodinné zázemí, které se bez spolupráce neobejde – nemohl bych třeba jen tak odcestovat na natáčení do zahraničí, kdyby Káťa nebyla oporou. Mě zase baví dělat jí řidiče a technické zázemí pro její projekty. Takže nejčastěji jsme ve většině záležitostí namočení nakonec oba.

☛ Martine, věnujete se hodně dokumentům. Za materiály k natáčení je třeba vyjízdet. Kam vás práce dovedla nejdál v rámci cestování?

Díky dokumentaci projektů Papežských misijních děl jsem měl možnost jako kameraman navštívit hned několik zemí v Africe, Asii i Jižní Americe. Nejdál jsem byl asi na Filipínách a v Malawi u hranic s Mosambikem, což je tak zhruba vzdálenostně nastejno. Tyto cesty byly pro mě obrovskou životní zkušeností ve všech ohledech. Nejen že člověk má srovnání života v jiných kulturách a prostředí, zlepšuje jazykové dovednosti, získá sebevědomí, že něco zvládne, ale i třeba ta zkušenost

světové církve. Všude, kde jsme byli, přijeli jsme mezi své. Vidět funkční a kreativní církve na periferiích, živé, mladé a nadšené křesťanské komunity. A taky zakoušet požehnání těch, co nás provázeli modlitbami – zkušenost jakéhosi poutnictví. Toho daru domova a šťastného návratu...

☛ Káťo, když se herečka vdá a založí rodinu, asi se změní umělecké ambice a pohled na showbyznys...

Já jsem žádné konkrétní ambice, jako třeba získat Cenu Thálie nebo Českého lva neměla. Ale zajímavé inscenace jsem dělala, dostala jsem možnost i něco natočit a musím říct, že atmosféra vzniku filmového či televizního díla byla velmi lákavá a podmanivá. Je to svět sám o sobě, vytváříte krátkodobé, ale intenzivní vztahy plné emocí, máte jeden společný cíl, za kterým všichni jdete, dopřáváte si žití v jiném časoprostoru. Ale jak jsem říkala, měla jsem svůj sen o rodině, který se mě nějak podvědomě držel. Moje představa o manželství a rodinném životě nešla s životem herečky dohromady. Vnímala jsem, že je to buď a nebo. Buď naplno pro rodinu, nebo naplno herečkou. Asi to jinak dělat, napůl, neumím. Navíc po JAMU, několika letech angažmá a hostování v divadlech, mi moje práce přestala dávat smysl. V té době přišla nabídka moderování v Proglasu. Našla jsem tam všechno, co jsem hledala. Včetně manžela.

☛ Jako vystudovaná herečka, máte při starosti o běh domácnosti a rodiny

možnost věnovat se i své práci v umění?

Když přišly děti, bylo pro mě přirozené se jim naplno věnovat. Dlouho jsem s nimi zůstala doma, skoro 10 let, s prostřední dcerou navíc ještě téměř tři roky v domácí škole. Během mateřské dovolené se občas naskytla příležitost vrátit se ke své profesi, natočila jsem nějaké pohádky a audioknihu Píseň o Bernadettě pro Proglas, pro PMD jsem s Paxart Studiem natáčela Missio magazíny, občas něco moderovala. Teď už děti dostatečně povyroستly na to, abych měla čas zase na sebe a svou práci. Takže se to snažím skloubit dohromady. Mám malý úvazek v ZUŠ, kde učím dramatický obor, a jinak jsem na volné noze, čas si tedy můžu z velké části sama napláňovat. Pracuju hlavně dopoledne, když jsou děti ve škole, a pak večer, když jdou spát. Je pravda, že naše povolání často nerozlišuje mezi všedním dnem a svátkem nebo víkendem, ale to už k tomu patří. Nicméně mnohem víc pracuje v naší rodině Martin, já vytvářím rodinné zázemí.

☛ Káťo, jste ve víře zakořeněný člověk. Jak se z tohoto pohledu díváte na svět showbyznysu, na tu jeho pomíjivost, na úspěch?

Popravdě svět showbyznysu moc neznám, takže nechci hodnotit. Kdybych za showbyznys považovala plytkou zábavu, nablýskané šaty, vztahy zaplňující stránky bulváru, tak bez toho se samozřejmě ve svém životě obejdu. Mám mezi kamarády

(Knižní tipy

Karmelitánské knihkupectví

Velké nám. 36/45, 500 01 Hradec Králové, telefon: 495 063 173
e-mail: hradeck@kna.cz
web: eshop.cirkev.cz

Max Kašparů

Člověk má věřit celým tělem

Max Kašparů ve svých úvahách dokládá, že tělo a duše, tělesný a duchovní život, tvoří jeden celek. Hlavou, protože víra má být rozumná. Ústy, protože jimi hovoříme s Kristem a o Kristu. Očima a ušima, protože jen skrze ně vidíme znamení doby a slyšíme hlas potřebných. Skrze naše ruce je naše víra činorodá. Pohyb našich nohou zajišťuje, že neustrneme na místě. Díky srdci je pak naše víra laskavá, a ne studená. *Brož., 96 str., 199 Kč*

Aleš Opatrný

Příprava na manželství

Tato užitečná příručka nabízí léty prověřenou, a přitom i dnes platící zkušenost s vytvářením a budováním manželství a rodiny, a to nejen v katolické církvi. *Brož., 160 str., 219 Kč*

a bývalými kolegy z divadla řadu úspěšných herců a hereček, kteří patří mezi tzv. celebrity, a vím, jak je těžké popularitu ukočírovat. Tak trošku ji jako herec potřebujete, ale najít tu správnou mez... Když se podívám na to, jak žijí své životy mí spolužáci z JAMU, neměnila bych. I když oni jsou většinou s tím svým také spokojení, každý jsme nastavený jinak, a já jim jejich úspěchy přeju a těším se z nich.

?? Jste aktivně zapojeni do života ve vaší farnosti?

K: Kromě Misijního klubka, pastorační rady, správy farního webu momentálně finišujeme Kurzy Alfa pro mládež, kde pomáháme zajistit skupinky a vaření. Já jsem moc ráda za setkávání na Modlitbách matek, Martin má mužskou verzi Modlitby otců. Často pomáháme s organizací nejrůznějších farních akcí, ale poslední dobou se snažíme trošku zvolnit. Vnímáme únavu a taky bojujeme s časem.

?? Žijete v královéhradecké diecézi, pokrýváte svojí prací život církve i v ní?

M: Kromě zmíněných misijních aktivit v diecézi vzniklo několik filmů také o architektuře, např. Meditační kaple Jana Pavla II. a Park za kostelem v Ústí nad Orlicí. Čtyři roky dokumentujeme významnou rekonstrukci kostela sv. Jakuba v Kutné Hoře, časosběrný dokument by měl být hotov letos na jaře. Vytvořili jsme myslím docela pěknou prezentaci chrámu sv. Barbory tamtéž. Během covidu jsem fotil na čtyři desítky lokací po celé zemi pro Ústav pro studium totalitních režimů, který mapoval moderní sakrální stavby vytvořené za totality, publikace dr. Michala Sklenáře se tomu věnuje docela podrobně a vyšla letos v zimě. V rámci medailonů z cyklu pořadu Setkání jsme pro Televizi Noe představili i Marka Výborného, Pavla Bělobrádka, Miluši Horskou, varhanního mistra Pavla Svobodu nebo lékaře a jáhna Michala Hrnčiarika, jednoho ze zakládajících členů domácí hospicové péče a katolické asociace nemocničních kaplanů. V pořadu jsme představili také poutní místo Rokoli, Chlumek u Luže nebo tzv. „kopečkovou“ kapli sv. Jana Nepomuckého v Letohradě,

kteřá pomalu rozkvétá do zasloužené krásy. V prosinci měl premiéru film Tichý hlas pod věží pojednávající o mariánské úctě v Čáslavi. Většinu z těchto pořadů je možné najít na webu Paxart Studia.

K: Úplnou novinkou je pořad pro Tv Noe nazvaný S chutí přes práh, který bude diváky seznamovat s řeholními komunitami. Jeho součástí bude také nahlédnutí do klášterních kuchyní, kdy v nich budeme přímo vařit nějakou místní dobrotu. Na obrazovce by se měl poprvé objevit o Velikonocích. V naší diecézi už jsme natáčeli se sestřičkami vincentkami na Mendryce u Litomyšle a také v Hradci Králové u Školských sester de Notre Dame. Těšíme se na další díly a také na divácké ohlasy.

?? Oba jste i pedagogové.

K: Učení v ZUŠ je pro mě částečně nové, zároveň je mi to ale velmi blízké. Být v kontaktu s dětmi, zažít s nimi něco, spolu s nimi objevovat jejich talenty, co v nich dřímá, je velmi dobrodružné a naplňující. Dále moderuju v Tv Noe pořad Ovečky, který přibližuje dětem nedělní evangelium a je velmi oblíbený. A také jsem si pro sebe připravila představení složené z duchovní poezie. V hlavě jsem něco podobného měla delší dobu, chtěla jsem nějaký svůj projekt, který by měl duchovní přesah, nebyl technicky náročný a aby se s ním dalo jezdit. Rodil se téměř dva roky a vzniklo představení nazvané podle jedné z básní – Ano, jsi to Ty. Jedná se o pásmo duchovní poezie převážně české, které je sestaveno tak, aby kopírovalo liturgický rok. Začínáme tedy Adventem, Vánoce, přes postní dobu, Velikonoce, mariánskou poezii až po dušičky. Verše doplňuje citlivá hudba a myslím, že se podařilo vytvořit prostor pro zastavení, rozjímání a nadechnutí v dnešní zrychlené době. Představení trvá asi 50 minut a je ideální pro čas Adventu, Vánoce či postní dobu. Kdyby někdo ze čtenářů měl zájem o představení třeba v jejich farnosti, sboru nebo kostela, rádi přijedeme.

M: Před časem jsem potřeboval vytisknout nějaké fotografie z misii do aukce pro misie, obrátil jsem se na místní Střední uměleckoprůmyslovou školu v Ústí nad Orlicí, kde mimo jiné nabízí

(Lidský hlas je nádherný výrazový prostředek, za mikrofonom se cítím svobodná

(Z představení Perla přemyslovské koruny o Anežce České

profesionální tiskové služby. Slovo dalo slovo a dostal jsem nabídku učit odborné předměty, takže nyní již třetím rokem na částečný úvazek provázím své studenty v oboru fotografie, multimediální prezentace a scénáře a dramaturgie. Je to škola i pro mě samotného.

?? Káto, potřebují dnes děti, ale i dospělí, učit vidět krásno, číst, zpívat, dívat se s otevřenými očima? Máte možnost ovlivňovat svět kolem sebe?

Ano, život je krásný. A umění nás učí jeho krásu vnímat. Krása neznamena jen milé, hezké, radostné věci. Umění umí zobrazit i věci bolestné, těžké tak, že je vidíme krásnými. Vyžaduje to jistou vnímavost, která se dá pěstovat už od dětství. Ale žádný návod na to nemám, jsem přesvědčena, že to má každý v sobě, jen to objevit.

?? Jste ještě mladí lidé. Po čem v životě toužíte?

K: Tak, jistěže toužíme po životě věčném. A v tom pozemském? Kráčet co nejdelší kus společně, vidět své děti šťastné a promarnit co nejméně chvil zbytečností.

M: Aby nás nepřestalo bavit tvořit společně, abychom měli ve stáří dostatek moudrosti a aby mladí lidé kolem nás neztráceli naději.

Pavel J. Sršeň)

(Pozvánka

II. setkání k Aktivizaci života farností proběhne 25. května 2023 v Olomouci

Sdílejte nápady, načerpejte sílu do další práce a oddechněte si od každodenních starostí v příjemné společnosti. Zapijte se i Vy do ožívování života církve v naší zemi! Zveme na jednodenní konferenci k Aktivizaci života farností ve čtvrtek 25. května 2023 do Arcibiskupského paláce v Olomouci.

Povzbuzení ze zahraničí přivezou P. Helmut Haug z Augsburgu a Mons. Marek Forgáč z Košic. Domácí zkušenosti představí panelisté ze všech diecézí: P. Vojtěch Blažek, farnost sv. Mikuláše České Budějovice; P. Radek Jurnečka, farnost Liberec; P. Jan Linhart, farnost Skuteč; P. Vlastimil Kadlec, Obláti Plasy; P. Pavel Macura, farnost Valašské Klobouky; P. Petr Šikula, farnost Brno-Líšeň; P. Michael Špilar, farnost Praha-Chodov; P. Daniel Vícha, farnost Místek.

Pro vaši vlastní iniciativu a sdílení bude vyhrazen čas v rámci workshopů založených na podnětech z pastoračních center.

Přihlašujte se na www.cirkev.cz/konference nebo pište na vzdelavani@cirkev.cz. Podrobnější informace, program a přihlášku najdete na www.cirkev.cz/konference. Kontaktní osoba: Mgr. Daniel Chytil, Česká biskupská konference.

(Krátce

Webové stránky hledampovolani.cz

Komise ČBK pro kněžstvo, která má v gesci pastoraci povolání, sděluje, že byla spuštěna nová podoba webových stránek <https://hledampovolani.cz>. Tato stránka plní funkci rozcestníku se základními informacemi o povolání a možnostmi odkazů na další webové stránky, které s tímto tématem souvisejí.

Aktuální pozvánky na akce pro mladé lidi, kteří rozvažují o Božím povolání na osobní cestě životem, budou zveřejňovány na webu <https://rehole.cz>, který je s výše uvedeným webem propojen.

Za vůní medu, perníku a ovocného dřeva

Prastaré je řemeslo perníkářské. Perníky z dřevěných forem se vyrábějí zhruba od poloviny 17. století. Dnes půvab starých tradic ožívá pod rukama **perníkáře a řezbáře Aleše Vostřeze** z Hořic, držitele ocenění Zlatý kolovrat 2015. Kdysi dělal s motorovou pilou v lese, odkud ho osud zavál do Perníkové chaloupky pod Kunětickou horou, kde v roli vousaté Ježibaby předvádí, jak se kdysi dělal perník. V kuchyni paní Ježibaby to voní po medu a koření, a k vidění jsou tam krásné dřevěné formy.

Perníkářským řemeslem se Aleš Vostřez zabývá od roku 1999. Řemeslo se naučil od své manželky Martiny. Od roku 2005 vyřezává také dřevěné formy na perník. Fortel získal od svého řezbářského učitele Oldřicha Kvapila, držitele ocenění Nositel tradic lidového řemesla.

„Pořád jsem za ním chodil s tím, co potřebuji vyřezat, až jsem si řekl, že nejlepší asi bude, když se to naučím sám. Původně jsem chtěl tvořit malé formy, zvonečky, betlémské hvězdy, sluníčka. Ale paradoxně jsem teď na tom tak, že mě těší řezat větší formy. Když po mně někdo chce vyřezat malé srdíčko nebo zvoneček, tak se kroutím a nechce se mi do toho,“ usmívá se Aleš Vostřez, zatímco nahlíží do rozpálené trouby.

Už jsou. Podkovy jsou nejprodávanější motiv, ať už je malá nebo velká, podkova s nápisem Pro štěstí je takový vděčný dárek pro kohokoliv. Z plechu, který se hned vymazává včelím voskem, aby se další várka nepřilepila, putují upečené podkovy na stůl, kde vychladnou. Barevná mašlička a šup s perníčkem do sáčku, ještě štítek a podkovička může jít na pult.

77 Vytlačovaný perník, to není jako domácí pečení, kdy těsto vyválíme a formičkami (tzv. obrysovými) vykrajujeme tvary.

Když se má udělat z dřevěné formy perník, tak se forma nedřívě pomůže stolním olejem, aby se těsto na ni nepřilepilo. Udělá se medová placka a ta se vtlačí dovnitř do formy, aby se těsto dobře obtisklo. Ještě za syrova se placka vyklopí ven a pak se motiv musí okrojit, aby měl perník správný tvar. Když je okrojený, tak se syrový nechává na prkně oschnout, okorat, alespoň do druhého dne, protože potom lépe drží tvar při pečení. Kdyby se upekla hned, tak by se na plechu trochu „rozjel“.

Syrové perníčky jsou světlé. Barvu získají až při pečení v troubě. Peču je zhruba na 150 stupňů Celsia půl hodiny. Při pečení se po povrchu potírají karamellem, vajíčkem nebo potravinářskou barvou, aby byly hezky hnědé. Tady třeba je motiv včelky, ten se krásně k perníku hodí. Medu je v těstě asi třetina a dvě třetiny je hladká pšeničná mouka. Tyhle perníky s včelkou jsou hodně oblíbené.

77 Co všechno tady v té vaší pohádkové kuchyni voní?

Hlavně med a skořice. Když se peče, tak kombinace těch vůní je hodně pronikavá. Ze začátku jsme těsto dělali ručně ... rozehřejete med v hrnci, pak se musí nechat zase vychladnout, protože do

horkého medu se nemůže sypat mouka, je třeba docílit pokojové teploty. Když se přidává mouka, nemusí se odměřovat ani vážit. Prostě se jí dá tolik, aby ji med pojmul a vznikla taková medová kaše. Tu je dobré nechat 2–3 dny odpočinout při běžné pokojové teplotě a pak se do ní na vále musí ručně zapracovat další hladká mouka. To byl namáhavý, zdlouhavý proces, takže dnes máme hnětač. Tu finální podobu těsta ale neošidíte. To chce, jak říkaly naše babičky, lidské sádlo. Musíte se tomu ručně věnovat. Chce to i dost síly. To těsto musí být opravdu tuhé, daleko tužší než na klasické perníčky vykrajované formičkami, které se potom zdobí cukrovou polevou. To tuhé těsto je fyzicky náročné i vtlačit do formy.

Z těsta se vyválí asi půlcentimetrová placka, přiloží se na formu a palcem kousek po kousku, opravdu velkou silou, se tam musí namačkat. Kdybych se na to samé místo vracel podruhé, tak by se mně těsto mohlo na ten palec trochu přilepít a ve formě by se přeložilo, takže platí zásada ... zatlačit jednou a dobře. Vícekrát se na stejné místo nevracet. Když je práce hodně, tak pak ruka bolí. Ven se těsto dostane poměrně snadno. Forma, jak už jsem řekl, je vymaštěná tím stolním olejem, který je tam právě proto, aby těsto šlo z formy dobře vyklopit ven. Není to problém.

☛ Fantazie a představivost řezbářovy musí být při výrobě forem dokonalá

☛ Dřevěné formy na perník od Aleše Vostřeze jsou uměleckými díly.

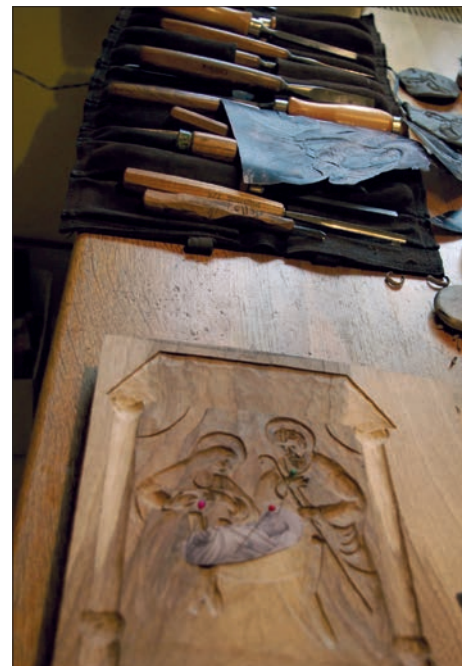
Na vyřezání formy se většinou používá tvrdé ovocné dřevo. Nejlepší je hrušeň, třešeň nebo švestka. Člověk si musí umět představit hloubky, protože to, co je na formě řezáno nehlouběji, je na perníku nejbližší k vám, prostorově obráceně. Je potřeba si to čas od času na zkoušku obtisknout třeba do dětské modelíny, aby člověk věděl, zda se nedopustil nějaké chyby. Vždycky je to napínavé. Člověk si pozitivní otisk z formy představit dokonale neumí, a to je právě na řezbařině to úžasné dobrodružství. U pana Kvapila jsem taky dříve nerozuměl tomu, že ho nebaví dělat pořád dokola ten samý motiv, ten samý zvoneček, tu samou podkovu, a proto dělá formy nové a nové podle nových obrázků, ilustrací. Tam je právě to dobrodružství. Člověk neví, jak to bude vypadat v prostoru, v tom dřevě hledáte prostorový design. V tom prvním momentě, když to poprvé vyklopíte, ta nervozita určitě je.

Tady máme třeba kopii formy velikonočního srdce s beránkem, které je na originálu datované roku 1720. Tady tomu dalšímu srdci, které vyřezal Oldřich Kvapil, říkáme grošové, originál této formy je trochu větší. Znázorňuje dvě postavy – ženu a muže držící mezi sebou věneček jako symbol

nerozlučného svazku, originál té formy je v muzeu v Praze. Z těch nových jsou hodně oblíbená znamení zvěrokruhu ... Blíženci, Rak, Kozoroh, Ryby. A tady třeba máme krojovanou selku, vdanou ženu z Rožnova pod Radhoštěm podle fotografie Valašského muzea v přírodě.

17. století znamená nástup konjunktury perníkářského řemesla. Od 18. století přestává být perník luxusem a stává se přístupným širokým vrstvám. Od poloviny 17. století jsou také na našem území dochovány datované perníkářské formy. V první polovině 19. století perníkářská výroba kulminovala a od druhé poloviny 19. století začínalo perníkářské řemeslo postupně ustupovat rozvíjející se cukrářské výrobě. Hlavní podíl na tom mělo rozšiřování průmyslové výroby řepného cukru, jehož zpracování poskytovalo daleko širší možnosti sortimentu. Perníkářské dílny byly postupně přeměňovány na dílny cukrářské, až na počátku 20. století mizí perníkářská výroba úplně. Dnes se k starodávné tradici vracíme. Vážíme si estetické hodnoty medového perníku. Považujeme ho za symbol starých zašlých časů a lidem se líbí spíše jako výtvarný předmět.

Nové formy vznikají podle starých originálů ale i nových námětů je řada ... církevní, světské, žertovné. Takový husar je

dnes takřka neprodejný. Je to sice tradice, ale lidé si raději koupí podkovičku nebo srdíčko. Takže máme třeba vyřezaný motiv slunce, který na historických formách nenajdete. Vlastně nenajdete ani podkovu nebo tu včelku, pečeme i perníkové motýly.

☛ Významným dílem řezbářské práce Aleše Vostřeze je například Pražské Jezulátko. Pro zámek Loučeň vyřezal Labyrint pro Karla IV. Perníky z této formy byly suvenýrem k otevření nového labyrintu v areálu zámku, který byl vybudován k počti Karla IV.

Největší dřevěná forma na perník, kterou můžete vidět v Muzeu perníku v Perníkové chaloupce pod Kunětickou horou je Císařský kočár. Vyřezával jsem ji po chvílích v letech 2008–2010 podle pohlednice zakoupené ve Vídni. Forma je dlouhá jeden metr a perníky se z ní musely péct v pekárně ve velké peci. Unikátní je perníkový figurkový betlém z forem, které jsem vyřezal podle ilustrací Karla Svobinského.

Když jsme v září 2019 u nás doma malovali obýváček a já jsem vyklízel knihovnu, přišel mi pod ruku Český rok v pohádkách, písních, hrách a tancích, říkadlech a hádankách s bohatými ilustracemi Karla Svobinského. Namátkou jsem jednu

z těch čtyř knih otevřel a v tu chvíli mě to napadlo ... podle těchto ilustrací vyřezat dřevěné formy na perníkový betlém. Spousta jednotlivých figur, které jsou v pohybu směrem k malému Ježíškovi.

Karel Svoboda by se asi divil, co se to přihodilo jeho nakresleným figurkám. Vytrhl jsem je z jednotlivých stránek knihy, vytvořil z nich společenství a jejich pohyb nasměroval ke Kristu. Vznikl tak ojedinělý lidový betlém, který je plný života a radosti. „Betlém podle Karla“ můžete vidět v Muzeu perníku pod Kunětickou horou.

V únoru 2020 jsme s manželkou poprvé navštívili Izrael. Ubytování jsme byli přímou v Betlémě, a tak jsme mohli trochu

načerpát současnou atmosféru tohoto biblického místa. Svatá země byla mimořádná inspirace právě i pro vyřezávání „Betlému podle Karla.“

77 Aleš Vostřez spolupracuje s Muzeem v přírodě Vysočina s expozicemi na Veselém Kopci a v památkové rezervaci Betlém Hlinsko nebo s Muzeem východních Čech v Hradci Králové.

Království perníku v Rábech nedaleko Pardubic je největší expozicí svého druhu u nás. Začátkem března zahájilo jubilejní 20. sezónu. Bývalý lovecký zámeček, kterému se dnes říká Perníková chaloupka, si nechal postavit baron Richard Drasche z Wartinbergu, který v roce 1881 koupil pozemky na Kunětické hoře,

včetně zříceniny hradu. Zámeček nechal vybudovat podle projektu architekta Františka Schmorance ml. během jednoho roku, a to hlavně jako reprezentativní sídlo pro hosty, kteří se účastnili parforsních honů. V expozici Království perníku uvidíte přes tisíc perníků z celého Česka. Ve vitrínách jsou seřazené nejen podle témat, ale také techniky zdobení. Většinou jde o vítězné práce z různých cukrářských soutěží. Jsou to jak perníky vytlačované z historických i novodobých forem, tak perníky tzv. z volné ruky. Dvorními dodavateli Království pod Kunětickou horou jsou hlavně mistři perníkářského řemesla z Pardubic Jarmila Janurová a Pavel Janoš. V perníkovém království můžete také sledovat výrobu perníku v „kuchyni Ježibaby“ a při speciálních akcích si můžete sami zkusit těsto natlačit do perníkové formy. Těch jsou v muzeu stovky.

77 To musí potěšit srdce a pohladit po duši, když vidíte zájem lidí o staré řemeslo, o starou tradici, o staré výrobní postupy.

V dnešní uspěchané době, kdy jezdíme v autech a jsme pořád na internetu, lidé vyhledávají poetiku starých časů. Myslím si, že touží alespoň na chvíli utéct od starostí každodenního kolotoče a od čím dál větších nároků, na ně kladených. Tak jedou na výlet někam, kde mohou zapomenout na starosti všedního dne. Proto se tady tak ochotně nechají strhnout perníkovou pohádkou. Je příjemné pomyšlení, že i tak tradiční řemeslo, jako je perníkářství, má své místo ve společnosti, že je o ně ... a mně se zdá, že čím dál větší ... zájem.

77 Takže perník i do budoucna?

Nepředpokládám, že bych šel dělat zpátky do lesa. Ty perníky mě opravdu baví, uspokojuje mě to a motivuje. Koupíte v krámě mouku, od včelaře si přivezete med, vyválíte těsto, které natlačíte do formy. Třeba si i sám dřevěnou formu vyřezáte, vyrobíte z ní perník a pak vidíte odezvu lidí, když si ty perníky kupují. Vidíte, že se jim to líbí a že jim to dělá radost, takže z toho máte dobrý pocit.

Z historie perníku

Pojmenování perník připomíná jednu z jeho původních ingrediencí. Perník býval totiž připravován z mouky, medu a pepře. Pepř se někdy přidávalo tolik, že vznikl pokrm velmi pikantní, údajně pro nás dnes téměř nepoživatelný. Nejprve se mu říkalo pepřík, což bylo odvozeno od staročeského přídavného jména perný nebo peprný, které znamenalo „čpavý, štiplavý, ostrý, pepřený“. Během času se výslovnost zjednodušila a z pepříku vznikl perník a s tím se vyvinulo i jeho složení, ve kterém už dnes pepř nenajdeme.

S perníkem překvapivě souvisí i marcipán. Dnes tak sice říkáme sladké mandlové hmotě, ale kdysi se tímto slovem označoval jemný druh perníku. Nejen význam, ale i původ slova je poměrně zamotaný. Jisté je, že do češtiny byl výraz marcipán převzat z německého Marzipan, a to pochází z italského marzapane. Jaký je ale jeho další původ, to už není zcela jasné.

Lidovou etymologií, tedy mylně na základě podobnosti, bývalo toto slovo vysvětlováno podle latinského spojení Marci panis, tedy Markův chléb. Biblický příběh o apoštolu Markovi nám vypráví, že se na poušti se svými lidmi živil sladkým chlebem připraveným z medu a kukuřičné mouky a upečeným na slunci. Proto také mají perníkáři ve svém cechovním znaku sv. Marka.

Zemřel P. Josef Pecen

Zemřel v tichosti ve středu dne 22. února 2023 ve věku 92 let. Rozloučení se uskutečnilo v sobotu 4. března v děkanském chrámu Páně Nanebevzetí Panny Marie v Havlíčkově Brodě. Po církevním obřadu byl uložen do rodinného hrobu.

Životní volání. Novoknězem po osmdesátce

(rozhovor v IKD 10/2013)

Dům s pečovatelskou službou na sídlišti Výšina v Havlíčkově Brodě se vymyká představám o ponurém domě pro staré a umírající. Světlé chodby i pokoje, příjemný personál, už na první pohled je zřejmé, že je tu o klienty dobře postaráno. Na recepci na dotaz po pateru Pecnovi reagují s úsměvem prozrazujícím, že jde o „známou firmu“, nutno podotknout, že v tom dobrém slova smyslu.

Během několika minut si mě vyzvedává a po krátké dohodě, kde vlastně budeme natáčet, jdeme do jeho bytu. Když vcházíme, neopomene se pokřížovat a pokleknout před svatostánkem umístěným na jedné ze stěn. V tom okamžiku je vážný a je vidět, co pro něj přítomnost Krista v Eucharistii znamená. Vzápětí se ale ke mně již otočí se šibalstvím v očích, ohodnotí moji fotografickou výbavu a nerozhodí ho ani přítomnost diktafonu. Co ho přivedlo ke kněžství v takhle pozdním věku? Na začátku stojí neobvyklá příhoda z pouti na Svatou Horu. Na začátku stála pouť.

Uslyšel jsem hlas „Pojď za mnou!“

„Na konci školního roku pořádala brodská farnost s tehdejším děkanem Jelínkem poutní zájezd na Svatou Horu. Od rodičů jsem měl za vysvědčení slíbený dort, ale odmítl jsem ho, že bych raději jel na pouť. Už tenkrát jsem se motal trochu víc okolo kostela, i když to bylo těžké, protože v hospodářství bylo hodně práce. Maminka mě

pustila. Pan farář mi svěřil korouhev a já se cítil strašně hrdě. To víte, doma je dřina, dřina, nic jiného jsem neznal a teď tohle. Z nádraží jsme šli procesím a na Svaté Hoře nás vítaly zástupy věřících. Druhý den jsme strávili na bohoslužbách a odpoledne se vraceli. Když jsem šel z Brodu od vlaku domů, najednou přišla silná bouřka, dost jsem se bál a celou cestu zpíval mariánské písničky. Druhý den jsem uslyšel hlas: „Pojď za mnou!“

” Vstával ve čtyři ráno, obstaral dobytek, umyl se, nasnídal a běžel do školy, po skončení vyučování se vracel rovnou na pole, kde byl až do večera.

„Nevěděl jsem, co si s tím počít, tak jsem brečel, kudy jsem chodil, ale zároveň jsem cítil takovou vnitřní radost. Věděl jsem, že naši se mnou počítají jako s budoucím hospodářem, a tak jsem neměl odvahu jim říct, že chci jít do semináře, ale nakonec jsem to mamince prozradil. Ta však zprvu odmítla,“ popisuje pater Pecen těžko uvěřitelný zážitek.

To ještě netušil, jak pestrý život ho čeká, a že jedna z největších událostí se odehraje letos o mnoho let později.

Dlouholetý trvalý jáhen se časem přestěhoval společně s manželkou do Domova s pečovatelskou službou Reynkova. Paní však nakonec po těžké nemoci zemřela a biskup Jan Vokál mu nabídl možnost kněžského svěcení.

„To víte, že jsem se zalekl, protože jsem už nestíhal ani jáhenskou službu a teď by bylo ještě něco navíc. Náš pater Pavel Hroznata Adamec mě ale povzbudil, ať se nebojím, že budu mít na starosti pouze nemocné v našem domově, případně ojedinelé zástupy,“ vzpomíná otec Pecen.

Obyvatelům domova byl k dispozici téměř neustále, ve čtvrtek mohli zajít na Mši svatou, kterou sloužil v meditační místnosti. Horkou novinkou byla Mše svatá v neděli.

„V domově má zájem o duchovní služby zhruba polovina ze 125 klientů, třeba teď ráno jsem byl zaopatřovat spolubydličiho, který nešťastně spadl, je dost potlučený, a vypadá to s ním špatně,“ popisuje svůj typický den. „Otcí biskupovi jsem velmi vděčný za to, že mi dovolil mít na pokoji svatostánek s Eucharistií. Máme tu sice kapli, ale využívají ji i ostatní církve a především slouží jako společenská místnost, takže tam Eucharistie nemůže být. Pro mě přítomnost Krista už od dětství hodně znamená.“

„Bylo mi jedenáct let, když mě naši dali do služby k jednomu rolníkovi. Všechno

bylo dobrý, ale přišel čas ovorávání brambor, a protože zrovna na jeho poli kopali Němci naftové potrubí, byly na něm vybagrované hromady hlíny. Do pluhu jsem dostal mladého bejčka, po silnici jsem ho jakž takž udržel, ale jak jsem přišel do pole, bejček se hromad bál, a lítal po poli, za žádnou cenu jsem ho nemohl udržet v brázdě. Rolník se rozčlil, vzal bič a seřezal mě jak... no, víte co... Byl jsem z toho na větvi, tak jsem si pobřečel a v neděli se svěřil mamince. Jenže ta mi řekla, abych za ní s takovými řeči nechodil, že to je výborný rolník a myslí to se mnou dobře. Tak jsem zjistil, že i když mě nikdo jiný neposlouchá, tak v kostele ve svatostánku je Někdo, komu se můžu vždycky se svou bolestí svěřit a tenhle hlu-boký vztah trvá pořád,“ vypráví.

Dětství neměl vůbec jednoduché. Narodil se v březnu 1931 ve Šmolovech nedaleko Havlíčkova Brodu jako nejstarší ze čtyř dětí menšího soukromého zemědělce. Podle jeho slov mělo jejich hospodářství asi 10 hektarů, což nebylo na chudou bramborářskou oblast nic moc, ale na práci to bohatě stačilo. Vychodil obecnou školu a měšťanku, ale do jednoletého učebního kurzu (JUK) místo zaváděné deváté třídy již nenastoupil. V hospodářství se hodila každá ruka. Stát však nelibě nesl obcházení svých nařízení a rodičům směřovala jedna upomínka za druhou. Když se zdálo, že vše dopadne dobře a rodina se vyhne soudnímu postihu za

neposílání syna do výuky, přišla ona pouť a touha stát se knězem, což šlo pouze s ukončeným středoškolským vzděláním. Na brodském gymnáziu viděli situaci jasně, bez ukončeného „JUKu“ k nim nemůže nastoupit.

Studium jen pro někoho

„Zašel jsem tenkrát do školy, jestli bych si ‚JUK‘ nemohl zopakovat. Můj třídní jen sprásknul ruce: ‚Človče, když jste měl chodit, tak jste nechodil a teď najednou chcete? Víte, co jsme s váma měli za starosti? A proč vůbec chcete chodit?‘ To jsem nechtěl prozradit, protože už po válce nebyla atmosféra vůči církvi příliš vstřícná. Nakonec mě nepřijali, ale poradili mi, abych zkusil nějakou venkovskou školu, kde budou mít nedostatek žáků. Povedlo se mi to v Lípě a prožil jsem tam krásný rok. Měli jsme výbornou třídní učitelku, některé předměty vyučoval pan profesor Penička z Brodu, učitel, který měl pro žáky plné pochopení a byl nadšený do svojí práce. Když jsem se rozmýšlel, na jakou půjdu střední školu, tak mi nový kaplan z Havlíčkova Brodu doktor František Hájek doporučil salesiánský ústav pro pozdní kněžská povolání v Mníšku pod Brdy,“ vypráví Josef Pecen.

Nastoupil v roce 1947 a tak krásné tři roky života prý nikde jinde neprožil. Všichni kněží a asistenti projevovali k žákům otcovský přístup. Když

zmiňuje ředitele Vitáska nebo pátera Doubka, neubrání se dojetí. Protože škola neměla právo veřejnosti, museli skládat srovnávací zkoušky na státních gymnáziích, hodně využívali arcibiskupské gymnázium v Praze. Idyla skončila v noci ze 13. na 14. dubna 1950, kdy do vily Ave Marie, kde ústav sídlil, vtrhla StB a všechny vyučující zatkla. Čeho byl svědkem, se dozvěděl až později, ale událost ho natolik vystrašila, že se následující den ráno sbalil a odjel do Hradce Králové.

„V životě jsem tam nebyl a nikoho jsem tam neznal. Ráno jsem se dostal do katedrály a celý ztrápený jsem se tam modlil, když najednou vidím povědomou postavu pana doktora Hájka, který mě do Mníšku poslal. Zeptal se mě, kde se tam беру, tak jsem mu vylíčil, že jsem na útěku a nevím, co mám dělat. Řekl mi, že se nic neděje, že bude mít mši svatou, ať mu tedy ministruji a pak spolu dojdeme do semináře. Ze mě úplně spadla veškerá tíha. Nicméně jsme došli k bráně a tam se scéna opakovala, zase řetěz policajtů se samopaly... Doktor Hájek mi tedy koupil lístek domů, že se dál uvidí,“ vzpomíná na svoje zážitky s Akcí K otec Pecen.

Doma ho čekalo sedlačení, ale hlas „*Pojď za mnou!*“ ho neopouštěl. Přestoupil na gymnázium v Havlíčkově Brodě, kde i odmaturoval. Jak přiznává, výsledky neměl nijak úžasně, čemuž se však při jeho

Josef Pecen

- Narozen 4. března 1931
- Nástup do salesiánského ústavu pro pozdní kněžská povolání – srpen 1947
- Dokončení studia na havlíčkobrodském gymnáziu – červen 1953
- Svatba s Františkou Královou – 18. září 1965, děti Zdislava, František a Dominik
- Začátek tajného studia teologie – počátek 70. let
- Svěcení na trvalého jáhna – 21. března 1993
- Svěcení na kněze – 15. srpna 2013

pracovním nasazení nedá divit. Vstával ve čtyři ráno, obstaral dobytek, umyl se, nasnídal a běžel do školy, po skončení vyučování se vracel rovnou na pole, kde byl až do večera, pak znovu nakrmit dobytek a k učení se nedostal dříve než v deset večer. Ráno samozřejmě nanovo, jedinými výjimkami byly neděle, kdy se na poli nepracovalo. Pokus podat přihlášku na vysokou školu byl předem odsouzen k nezdaru. Přesto to pan Pecen zkusil a dokonce by mu vyšel, kdyby přistoupil na vyděračské podmínky posudkové komise. Studium by mu totiž bylo umožněno, pokud by přemluvil svého otce ke vstupu do JZD.

„Neměli jsme sice tak velké hospodářství, ale pomáhali jsme s koňmi dalším pěti drobným zemědělcům, takže předpokládali, že když vstoupíme my, těch pět tam půjde automaticky,“ vzpomíná. Nastoupil jako dělník do pilnickárny, později když se z náporu práce fyzicky zhroutil, přešel jako pomocný dělník do škrobáren. Jak již zaznělo, směny měl dvě – jednu v tovarně a druhou na poli.

Duchovním vůdcem a zpovědníkem se Josefu Pecnovi stal charismatický kněz u Matky Boží v Jihlavě P. Alois Kadlec a ten mu nakonec doporučil, ať se ožení, že tohle provizorium nemá cenu. Za manželku si vybral jednu zdravotní sestru, která měla podobně těžké dětství a dokonce uvažovala o vstupu do řádu. Dá se říci, že společný zájem o duchovní hodnoty je velmi sblížil, i když, jak mi pan Pecen prozradil, nebylo to jednoduché a napoprve byl jako nápadník odmítnut. Ani jejich začátky se nenesly v duchu růžové knihovny. Oba dva celé roky živili rodiče, takže neměli žádné peníze do začátku, dokonce i na svatbu si museli vypůjčit.

Rodiče byli jako soukromí zemědělci šikanováni nesmyslně vysokými dodávkami. Aby je splnili, tak musel nakupovat mléko, které přidával k vydojenému, a to zase odevzdávali do výkupu. „Dluhů jsem měl v životě dost a dost,“ uzavírá. Za celou dobu komunismu ještě několikrát vystřídal zaměstnavatele, setkal se zajímavými lidmi a hlavně se nepřestal zajímat o teologii.

Životní křižovatka

„S manželkou jsme byli blázni do motocyklů, dokonce jsme na nich jezdili na exercicie s P. Ladislavem Kubíčkem a přes něj jsme se dostali k dominikánským terciářům. Právě u nich jsem se dozvěděl o tajném studiu teologie díky mexickým fakultám (soubor dispensí, které může papež na přechodnou dobu udělit do rukou biskupů. Jedná se o situaci, kdy církev v dané oblasti trpí pronásledováním a dodržování běžných postupů v ilegalitě by ohrožovalo životy a funkčnost církevních struktur – pozn. redakce). Mohli jsme tam studovat i jako ženatí. Vždycky mě jednou za měsíc někdo navštívil, prozkoušel a předal další materiály,“ přibližuje průběh svého celoživotního studia.

Po revoluci mu jeden tajný biskup doporučil dálkové studium na teologické fakultě a po jejím dokončení jáhenskou službu. Nicméně už dřív díky kontaktům s želivským opatem Vítem Tajovským a P. Antonínem Dudou, začal vykonávat službu akolyty. Na svátek Krista Krále 21. listopadu 1993 ho společně se spolužákem z Prahy Josefem Kyralem vysvětil biskup Josef Kajnek na trvalého jáhna. Věnoval se především nemocným a umírajícím, navštěvoval je v nemocnicích i domácnostech, utěšoval je a nosil jim Eucharistii. Mnohé z nich nakonec doprovodil na jejich poslední cestě, když vedl pohřební obřady.

„Čas, čas, čas... nedostává se mi ho. S vámi tady tak dlouho sedím, jen protože chci, aby si mladí uvědomili, jaký může být život,“ hodnotí svoji situaci. Je pravda, že vypráví květnatě, návštěva se protahuje a já už si v duchu celý text proškrtávám a počítám, o kolik zajímavých příhod Vás, čtenáře, z nedostatku místa ve výsledku ochudím. Nakonec mě ještě vyprovází k autu a přeje šťastnou cestu. Je snadné sklouznout k patosu, ale konstatování, že setkání s podobně zapáleným mužem pro Krista, dokáže povzbudit na duchovní cestě, snad nebude tak přehnané.

Luděk Bárta)

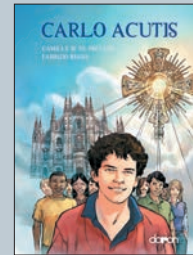
(Knižní tipy

Nakladatelství Doron

Uhřetice 76, 683 33 Nesovice
Tel.: 517 367 656, doron@doron.cz
www.doron.cz

Camille W. de Prévaux, Fabrizio Russo

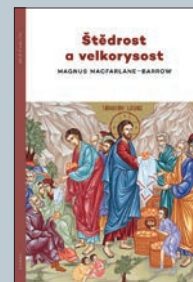
Carlo Acutis

Nedávno blahoslavený „Boží ajťák“ Carlo Acutis (1991–2006), jak se mu taky prezdívá, si během pár let získal srdce lidí po celém světě. Téměř denně přicházejí rodině svědectví o zázračných uzdraveních či obráceních na jeho přimluvu. Skvělý komiks francouzských autorů nám přibližuje jeho příběh. *Váz., 48 str., 289 Kč*

Magnus MacFarlane-Barrow

Štědrost a velkorysost

Dnes už světově proslulý zakladatel hnutí Mary's Meals, o jehož vzniku vypráví v knize Bouda, která krmí miliony dětí, se v této knize zaměřil na čínorodou lásku jako takovou. Hovoří o všem, s čím štědrost jednotlivců i organizovaná charita souvisí „Dávat na charitu“ se dnes stalo běžnou součástí západní kultury, což je skvělé, ovšem má to i svá „ale“. Součástí knihy je spousta inspirativních příběhů z celého světa. *Brož., 224 str., 299 Kč*

Diecézní centrum pro rodinu**„Radost a krása v manželství“**

Milí čtenáři, Velikonoce, – svátky plné tajemství, jsou tu. Oslava Kristova vzkříšení. Celý křesťanský svět si připomíná Kristovo Zmrtvýchvstání. Kristus láme okovy hříchu a smrti, přechází ze smrti do života, aby i nám připravil místo a my tak mohli mít účast na jeho vzkříšení a životě věčném.

Velikonoce – čas tajuplného očekávání spočívajícího v naději a naplněné radosti. Radost bude proto i dnešním tématem. V následujících řádcích si přiblížíme něco o radosti a kráse v konkrétnosti manželství. Pokusíme se tak navázat na předchozí „kapitoly“ z **Amoris laetitia** (Radost z lásky) – O lásce a rodině – s cílem prohloubit je a uvádět do praxe. V podobném duchu byly i všechny předchozí příspěvky „o lásce“, které naleznete v časopisu Adalbert (7-8/2022 – 3/2023).

Papež František připomíná, že v manželství je třeba pečovat o radost z lásky. Když je snaha o slast poznamenána nutkavostí, uzavře se do jednostrannosti a nedovoluje nacházet další druhy uspokojení. Zato radost rozšiřuje schopnost mít z něčeho požitky a umožňuje nacházet potěšení v různých skutečnostech, a to i v těch obdobích života, kdy tělesná rozkoš vyhasíná. Proto svatý Tomáš řekl, že slovem „radost“ označujeme rozšiřování srdce. Radost v manželství, kterou lze zažívat také v bolesti, zahrnuje přijetí skutečnosti, že manželství je nutná kombinace radosti a námah, napětí a odpočinku, utrpení a osvobození, uspokojení a hledání, obtíží a potěšení, stále na cestě přátelství, které manžele vede k péči jednoho o druhého, když si „*prokazují vzájemnou pomoc a službu*“.

Přátelská láska se nazývá „*caritas*“, když vnímá „vznešenou hodnotu“ druhého a váží si jí. Krása – „vznešená hodnota“ druhého, která není totožná s jeho fyzickou nebo psychickou atraktivitou – nám dovoluje vychutnávat posvátnost

druhé osoby bez pudové nutnosti ji vlastnit. V konzumní společnosti se oslabuje estetické cítění, a tím mizí radost. Všechno existuje jen k tomu, aby se kupovalo, aby bylo vlastněno a spotřebovááno; také lidské osoby. Něha je ale projev té lásky, která se osvobozuje od sobecké touhy po sobeckém vlastnění. Přivádí nás k tomu, že před člověkem takřka pocítíme chvění z nesmírné úcty a určitého strachu, abychom mu neuškodili nebo ho nepřipravili o jeho svobodu. Láska k druhému zahrnuje tuto chuť kontemplotovat a oceňovat to, co je na jeho osobním bytí krásné a posvátné, což existuje nezávisle na mých potřebách. To mi dovoluje hledat jeho dobro, i když vím, že ho nemohu vlastnit, nebo když se mi stane fyzicky nepříjemný, agresivní nebo obtížný. Proto platí: „*z lásky, skrze niž má jeden druhého v oblibě, vyplývá, že ho obdarovává zdarma.*“

Estetická zkušenost lásky se vyjadřuje v pohledu, který kontemplotuje druhého jako cíl sám o sobě, i když je nemocný, starý nebo postrádá smyslovou přitažlivost. Pohled, který vyjadřuje ocenění, je nesmírně důležitý, a skrblit jím je obvykle škodlivé. Kolik věcí jen manželé a děti udělají pro to, aby si jich druzí všimli a vážili si jich! Mnoho zranění a krizí vzniká v okamžiku, kdy se na sebe přestaneme dívat. Právě to vyjadřují některé stížnosti a nářky, které slyšíme v rodinách: „*Mů*

ž se na mě nepodívá, zdá se, že jsem pro něho neviditelná.“ „*Dívej se, prosím tě, na mě, když s tebou mluvím.*“ „*Moje žena se už na mě nepodívá, má už teď oči jen pro děti.*“ „*U nás doma už nikoho nezajímám, oni mě už ani nevidí, jako bych neexistoval.*“ Láska otevírá oči a dovoluje za vším ostatním uvidět, jakou hodnotu má lidská bytost.

Radost z této kontemplotivní lásky je třeba pěstovat. Jelikož jsme stvořeni k lásce, víme, že neexistuje větší radost než sdílet dobro: „*Dej a ber a bav se*“ (Sir 14,16). Nejsilnější radosti v životě vznikají tehdy, když můžeme způsobit štěstí druhým jako předchůf sebe. Připomeňme si krásnou scénu z filmu *Babettina hostina*, kde se štedré kuchařce dostane uznalého objetí a chvály: „*Jak jen budeš blažit anděly!*“ Jak je milá a útěšná radost připravovat potěšení druhým a vidět, jak se z něj radují. Tato blaženost, plod bratrské lásky, není samolibost marnivého člověka, který vidí jen sebe, ale blaženost milujícího člověka, který se těší z dobra milovaného – blaženost, jež se přelévá na druhého, a tak nese dobré ovoce.

Na druhé straně se radost obnovuje v bolesti. Jak říkal svatý Augustin: „*čím větší nebezpečí hrozilo v bitvě, tím větší je radost z triumfu.*“ Když manželé trpěli a společně bojovali, mohou potom poznat, že to stálo za to, protože získali něco dobrého, něčemu se společně naučili, nebo si mohou víc vážit toho, co mají. Jen málo lidských radostí je tak hlubokých a vzrušujících, jako když dva lidé, kteří se milují, dosáhli něčeho, co je stálo mnoho sdílené námahy...

Požehnané Velikonoce, radost ze Zmrtvýchvstalého Krista, radost v manželství a rodině – a mnoho dalších radostí – Vám za naše Centrum pro rodinu přeje a ze srdce žehná

Diecézní centrum pro seniory

Program pro seniory zvyšuje hodnotu jejich života

Diecézní centrum pro seniory v královéhradecké diecézi je pro nás nedocenitelným darem. Přináší nám nejen poznání, ale vznikají nová přátelství. Akce nás posilují duševně i tělesně, dávají nám radost ze života.

Program každoročně zahrnuje poutně-poznávací a odpočinkové zájezdy. Jsou rozmanité. Krátké několikadenní po naší republice, ale i letecké vícedenní do daleké ciziny. Proto se jich mohou účastnit seniory podle svého zdravotního stavu.

Na poutích poznáváme historická místa, přírodní krásy, odpočíváme. Nedocenitelnou výhodou je, že nejsme bezejmenní, že si vzájemně pomáháme. Při nečekaných zdravotních komplikacích máme jistotu pomoci. Na poutích slavíme každý den mši svatou, poznáváme život blízko Bohu našich kněží i biskupů, kteří nás duchovně doprovázejí.

Těšíme se na duchovní obnovy v Marianu v Janských Lázních. Také na pobyt pro prarodiče s vnoučaty a třígenerační pobyt. Manželská setkání seniorů přináší utužení manželství a hezké rodinné spočínutí. Všechny tyto akce se konají v Marianu v Janských Lázních.

Mnohé nás nadchla Akademie pro aktivní třetí věk. Bude se konat v Novém Adalbertinu v Hradci Králové. Hlavní akcí Diecézního centra pro seniory je ale každoroční diecézní setkání seniorů královéhradecké diecéze v Hradci Králové. Setkání je také s našimi biskupy, Mons. Janem Vokálem a Mons. Josefem Kajnekem.

Další aktivity

Zajímavé a neméně důležité jsou i další aktivity:

- **1) Senioři vyprávějí dětem** + mezigenerační mše, Církevní základní škola a Nové Adalbertinum, Hradec Králové
- **2) Duchovní pobyt pro animátory seniorů**
- **3) Modlitby seniorů za mír a SOS modlitby** – každá měsíc
- **4) Svatojakubská pěší pouť za mír po východočeské trase** (etapově v průběhu roku)
- **5) Každodenní večerní modlitba růžence online** malé skupinky seniorů. Modlí se za mír ve světě, za rodiny, nemocné, potřebné, za zemřelé, duše v očistci. Je to odkaz našeho každodenního setkávání v době kovidové karantény.
- **6) Další aktivity** jsou doplňovány v průběhu roku.

Závěrem bych chtěla podtrhnout, že náplň Centra pro seniory královéhradecké diecéze je velmi pestrá a má vysokou úroveň. Každý si v něm najde aktivity podle svého naturelu a zdravotních možností. Především zvyšuje hodnotu našeho života. Děkujeme.

Jménem vděčných seniorů

Mgr. Věra Šimková)

(Pozvánka

Diecézní centrum pro seniory

Přehled akcí, které aktuálně mají volná místa (ostatní již obsazeny):

- **24.–27. 4. Duchovní obnova** s P. Dr. Jiřím Vojtěchem Černým, Marianum, Janské Lázně
- **31. 5. Akademie pro aktivní třetí věk**, téma: Biblické tance, HK, Nové Adalbertinum
- **19.–26. 8. Pobyt pro prarodiče s vnoučaty a třígenerační pobyt**, Marianum, Janské Lázně
- **2.–8. 9. Oblíbený poutně-poznávací a odpočinkový zájezd do Rakouska** – krásy tyrolských Alp, jezero Achensee s termály, Rattenberg
- **4.–7. 9. Manželské setkání seniorů**, Marianum, Jan. Lázně
- **14.–19. 9. Poutně-poznávací zájezd do Maďarska** – po stopách sv. Cyrila a Metoděje, sv. Martina, Balaton, Hevız, Budapešť
- **29. 9. Diecézní setkání seniorů, HK** – hlavní akce pro seniory v královéhradecké diecézi
- **9. – 15. 10. Poutně-poznávací a relaxační zájezd na Mallorku**, poutní a historická místa, přírodní krásy a odpočinek
- **9. 10. Akademie pro aktivní třetí věk**, téma: Biblické cesty I, HK, Nové Adalbertinum
- **6.–9. 11. Duchovní obnova s P. Mgr. Janem Linhartem**, Marianum, Janské Lázně
- **4.–7. 12. Adventní duchovní obnova** s P. Dr. Jiřím Vojtěchem Černým, Marianum, Jan. Lázně

Přihlášky a informace

Diecézní centrum pro seniory
Velké nám. 32, 500 03 HK
telefony: 495 063 661
737 215 328, 734 435 360,
e-mail: dcs@bihk.cz
www.dcskhk.cz, www.simeon.cz

Diecézní centrum pro mládež**Nové i staronové akce pořádané Diecézním centrem pro mládež**

V průběhu května a června nás čekají tři jednorázové víkendové akce.

Proti šnekům

První víkendovka s názvem Proti šnekům nás čeká **26.–28. 5. 2023**. Jedná se o setkání pro zástupce, vikariátní kaplany, nadšence a srdcaře, kteří chtějí pracovat s mládeží. Můžete se těšit na sdílení zkušeností a nápadů pro práci s mládeží na různých úrovních (diecéze, vikariát, spolčo ve farnosti, schola, farní tábor apod.). Jak dělat vikariátní akce, co se komu podařilo, co se nedaří, čeho

se vyvarovat, sdílení podařených programů, metodických materiálů a mnoho dalšího.

Portugalský víkend

Na začátku dubna proběhla v Hradci Králové první část přípravy pro účastníky na SDM v Lisabonu, druhá část nás čeká **16.–18. 6. 2023** na DCŽM Vesmír a to Portugalský víkend. Cílem víkendu je bližší seznámení účastníků SDM v Lisabonu, seznámení se s místy setkání, Portugalskem, programem setkání a tím, co nás čeká.

Summer Dance

Na konci června, **24.–25. 6. 2023** se uskuteční v Bystrém v O. h. v poutním domě Engedi Summer Dance. Akce má již čtyřletou tradici, každý ročník byl tematicky zaměřen (styl mořský, tropický, retro a letos Summer Dance ...aneb, když mládež tančí kolem světa. Můžete se těšit na odpolední workshopy (sport, zábava, hry, tanec, výlet) a večerní tančírnu. Nechte si ujít možnost zaplesat si i na začátku léta. Těšíme se na vás!

za DCM Veronika Pavlišová)

Katechetické a pedagogické centrum**Umělecká obnova cestou různých umění**

Už nějaký čas si na katechetickém centru lámeme hlavu, jak bychom mohli podpořit ty, kteří jsou stále v terénu a věnují se výuce náboženství a katechezi. Uvědomujeme si, že jde o práci namáhavou, která člověka stojí spoustu energie. A i když víme, že svou práci všichni dělají s láskou, tak tušíme, že odvrácenou stranou mince může být také často únava a vyčerpání. A proto jsme se rozhodli uspořádat pro naše katechety a katechetky a všechny ostatní zájemce umělecko – duchovní program. Na něm se budou moci zájemci nově setkat se sebou a s Bohem a osvojit si nové způsoby, jak oživit a prohloubit svůj duchovní život.

Umělecké aktivity totiž mají nějakým způsobem své místo v životě každého, kdo usiluje o kvalitní duchovní život, protože vedle racionálního způsobu představuje stejně hodnotovou cestu hledání a poznávání Boha. Skrze výtvarno se učíme správně vidět, skrze muzicírování citlivěji naslouchat a skrze dramatické aktivity vnímat své tělo a vyjadřovat své emoce.

Umělecko-duchovní program se bude konat od 28. dubna do 1. května 2023 v Poutním domě na Hoře Matky Boží v Králíkách. Bude sestaven z uměleckých workshopů – výtvarných, dramatických a hudebních a to tak, aby účastníkům umožnily zakusit na vlastní kůži propojení uměleckých aktivit s duchovním životem. Vlastně půjde o takovou „duchovní obnovu cestou různých umění“. Rozhodně však vy sami nemusíte být umělci, stačí jen mít chuť objevovat nové věci.

V hudebním workshopu se otevrou témata, která jsou společná zpěvu

a duchovnímu životu, tedy laskavé sebezpřijetí, sebevědomí, pozitivní vnímání vlastního těla jako chrám Ducha Svatého a vyjádření vděčnosti. Workshop dramatického umění nabídne účastníkům pohled na sebe sama, na sebevyjádření pomocí divadelních prostředků a na vlastní dramatickou tvorbu při vzájemné kooperaci. Výtvarný workshop rozvine u účastníků schopnost vnímat a vidět v kráse stvoření Stvořitele a schopnost nahlédnout skrze výtvarné dílo do své vlastní duše a nalézt v ní skrytého Krista.

Bližší informace naleznete na našich webových stránkách: <https://www.bihk.cz/biskupstvi/katecheticke-pedagogicke-centrum/aktualne>

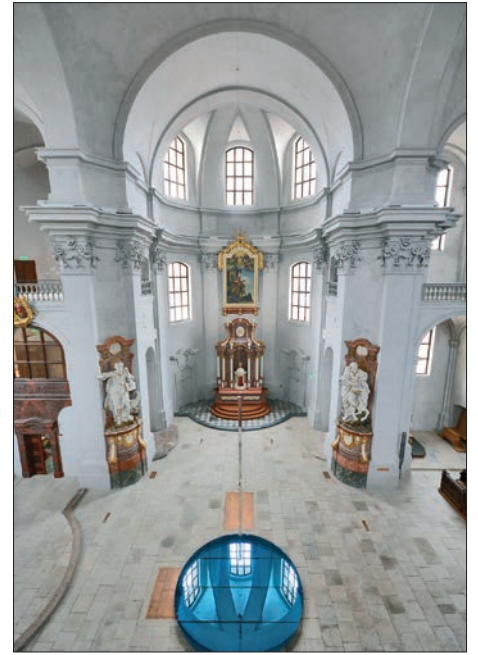
Těšíme se na vás a na společně strávený čas v tvůrčím prostředí.

Za Katechetické a pedagogické centrum v Hradci Králové

Markéta Rumpíková)

Chrám Nalezení sv. Kříže v Litomyšli

Chrám Nalezení sv. Kříže v Litomyšli

Jaro je tady a pokud již hledáte **tipy na výlet**, rozhodně nevynechejte piaristický kostel v Litomyšli, který prošel celkovou rekonstrukcí a kterému město vdechlo nový život. Zde malá ochutnávka. Mimochodem, v tomto chrámu jsou vystavena sochařská či malířská díla, která do Litomyšle zapůjčilo ze svých sbírek Biskupství královéhradecké.

Historie kostela

Historie chrámu Nalezení sv. Kříže je spjata se stavbami v těsném sousedství spjata s Řádem chudobných řeholních kleriků Matky Boží zbožných škol (zkráceně též Řád zbožných škol či piaristé). Svou činnost zaměřoval na bezplatné vzdělávání chlapců z chudých společenských vrstev. Do Litomyšle jej pozvala roku 1640 Frebonie z Pernštejna (1596–1646). Od působení řádu si slibovala nejen rozvoj vzdělanosti, ale především podporu rekatolizačního procesu v celém regionu. Díky ní započala na zámeckém návrší

rozsáhlá výstavba. Vedle klášterního konviktu vznikl na místě dnešního chrámu kostelík zasvěcený Panně Marii, který však brzy nestačil z kapacitních důvodů. Počátkem 18. století bylo rozhodnuto o přestavbě kostela na větší, také jako výraz díků za to, že Litomyšl přečkala poslední velkou morovou ránu v Českých zemích.

Stavba chrámu

Ze zvažovaných architektonických návrhů byla vybrána práce Giovanni Battisty

Alliprandiho (1665–1720), mj. autora barokního komplexu v Kuksu. Pro Litomyšl navrhuje jednoduší kostel na půdorysu latinského kříže s monumentálním průčelím a s progresivním prvkem věží postavených na koso. Základní kámen nového chrámu byl položen 30. dubna 1714.

Rok před dokončením hrubé stavby (1720) tehdy již vážně nemocný Alliprandi vybírá svého pokračovatele. Stává se jím František Maxmilián Kaňka (1674 až 1766), autor přestavby Vrtbovského

Stav před rekonstrukcí r. 2010

Interiér kostela při pohledu z kůru

Sloup s odraznou plochou rozkládá denní světlo na barevné spektrum

Öčistcová kaple

Varhany z r. 1822

Krypta kostela

Expozice sakrálního umění Andělé na návrší

Interaktivní rodinná expozice Vzhůru k andělům

Evangelista sv. Marek z původního souboru Matyáše Bernarda Brauna

Vyhlídková terasa mezi věžemi kostela

Oltářní stůl Menza autorů Václava Ciglera a Michala Motyčky

Ocelová lávka v příčné lodi

paláce se zahradou aj. Stavba byla téměř u konce, Kaňka do původních návrhů výrazněji nezasahoval. Jeho umělecký vklad zaznamenáváme ve zjemnění venkovní fasády či úpravě profilací říms v interiéru. Pravděpodobně jeho zásluhou získává zakázku na sochařské vybavení Matyáš Bernard Braun (1684–1738) se svou dílnou. Roku 1722 byl nový kostel zasvěcen Panně Marii. Už o šest let později je ale svěcen znovu a získává jméno Nalezení svatého Kříže. Stane se tak u příležitosti slavnostního osazení hlavního oltáře obrazem Ukřižovaného Krista od římského malíře Francesca Trevisanina (1656–1746).

Očistcová kaple, která je dnes přístupná z chrámu i sousedící piaristické koleje, byla vysvěcena v roce 1732 a následně opatřena bohatou malířskou a štukovou výzdobou. Účelem kaple bylo sloužení

mší za zemřelé, k omezení její funkce však dochází po necelých padesáti letech, kvůli vydání zákazu pohřbívání do krypty.

Požáry a zkáza

Naneštěstí krátce po dokončení stíhá stavbu první z řady požárů, které jí během 18. a 19. století několikrát zdevastovaly. Kostel byl opakovaně obnovován. Už v roce 1735 shořely obě věže v průčelí kostela. Nejničivější byl požár Litomyšle roku 1775, při kterém chrám přišel o značnou část mobiliáře, včetně hlavního oltáře a cenného oltářního obrazu. Z původního Braunova sochařského souboru v interiéru zkáze unikly pouze tři sochy evangelistů. Odborníci se rozcházejí v názoru na to, která ze čtyř soch požáru podlehla. Nejnovější publikace uvádějí sv. Matouše, hovoří se však také o sv. Janovi. Další oheň, který

zasáhl piaristický chrám v roce 1814, zničil varhany a vnitřní omítky. Následně byl chrám jednotně obílen a nové varhany vyrobila v letech 1821–1822 kutnohorská dílna Horák – Jozefy. Jedná se o největší a dispozičně nejzajímavější nástroj této dílny, který byl v roce 1972 zapsán do státního seznamu movitých kulturních památek. Poslední z řady požárů propukl v roce 1883 a následně kostel prošel řadou úprav interiéru.

Průčelí a střešní krytina byly opraveny v letech 1948–1949, celkově však stavba během 20. století velmi zchátrala. V roce 1958 byl stanoven havarijný stav, vandalové postupně ničili rakve v kryptě kostela, varhany a další vybavení. V roce 1963 byl kostel zapsán do státního seznamu kulturních památek. Avšak už o pět let později byl veřejnosti definitivně uzavřen a dále sloužil jako skladiště. Pohybovala se zde motorová vozidla, do objektu zatékalo a v interiéru se objevily i náletové rostliny. Uvažovalo se dokonce o demolici. V roce 1973 přechází kostel do majetku Státního ústavu památkové péče. Následně je díky opravě krovů odvráceno zhroutilí klenby a stará střešní krytina nahrazena měděnou. V letech 1981–1982 je vnitřní vybavení převážně demontováno a přemístěno do depozitářů. Objekt však nadále zůstává v dezolátním stavu.

První práce v porevoluční historii probíhají v letech 1991–1994, kdy jsou opraveny vnější fasády a střecha objektu. Interiér je však nedotčen a kostel je dál až na výjimečné příležitosti veřejnosti uzavřen.

Své znovuzrození zažívá chrám v letech 2010–2014 v rámci projektu Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli s celkovým rozpočtem téměř 400 mil. Kč. V projektu byla zahrnuta také obnova dalších šesti objektů a čtyř volných prostranství Zámeckého návrší.

Rekonstrukce

„Vzpomínám na první návštěvu piaristického kostela v roce 2006, byl to silný zážitek. Nádech zmaru, který zde byl

Nezapomeňte navštívit

Vyhlídky mezi věžemi

Při návštěvě kostela byste určitě neměli vynechat vyhlídkovou terasu mezi jeho věžemi. Jedná se o jedno z nejvýše položených veřejně přístupných míst v Litomyšli, které poskytuje neopakovatelný pohled na renesanční zámek Litomyšl, město samotné i široké okolí.

Architektonické prohlídky

Pro návštěvníky, kteří se chtějí dozvědět více, připravilo Zámecké návrší komentované prohlídky, které jsou zaměřeny na vztah soudobé architektury a historické zástavby. Kromě chrámu Nalezení sv. Kříže vás zavedou také do dalších rekonstruovaných budov, přiblíží jejich historii a současné architektonické koncepce. Prohlídku je možné objednat kdykoli během roku, o prázdninách probíhají v pravidelných víkendových termínech.

Andělé na návrší

V chrámu si mohou návštěvníci prohlédnout dvě stálé expozice. Jednou z nich je výstava sakrálního umění ze sbírek královéhradecké diecéze Andělé na návrší. Umělecká díla zobrazují život, smrt a vzkříšení Ježíše Krista, připomínají význam církve, světců a církevní liturgie. V rámci prohlídkového okruhu je zprístupněna také ocelová lávka pod klenbou kostela.

Vzhůru k andělům

Druhou expozicí je interaktivní výstava Vzhůru k andělům, která je určena dětem, ale i jejich dospělému doprovodu. Víte, jak voní různé druhy kadidel? Jak se dělá vitráž a proč kněží mění barvu svého roucha? Zábavnou formou vás o tom poučí expozice, která je zaměřena na církevní liturgii a historii církve. Dětská herna v kostele je součástí programu Litomyšlení, který vás provede všemi zajímavými místy Zámeckého návrší.

přítomen, byl vlastně fascinující,“ uvádí k rekonstrukci kostela její autor Marek Štěpán ze studia Ateliér Štěpán. Architekti spolu s historiky hledali nové významy pro kostel v dnešní době. Odpovědi našli ve studiu historie této stavby a piaristů, kteří jej nechali postavit.

„Přidat kostelu nové hybridní kulturní a turistické funkce k jeho hlavní sakrální bylo nezbytné, ostatně právě před staletími se zde kromě sloužení mši také koncertovalo a hrálo divadlo.“ Chrám je uvnitř šedý, což je připomínkou pohnuté historie kostela a jeho čtyř požárů. Tato barva nádherně lomí světlo, prokresluje architekturu a nechá vynikat zrestaurovaným uměleckým dílům, oltářům a dřevěnému mobiliáři. Na hlavicích jsou navíc přidány třpytivé slídové segmenty. Soudobou vrstvu vloženou do monumentální Alliprandiho architektury tvoří především ocelová lávka v příčné lodi. Dle slov autora je v její konstrukci, vypadající jako optický klam, zakódován kakofonický akord zmaru, který provázal kostel již od jeho vzniku.

Dalším prvkem je kruhové dřevěné schodiště, vložené do vstupní věže, které zpřístupňuje novou vyhlídkovou terasu mezi věžemi chrámu. Podlaha je tetována bronzovými nápisy, které připomínají nejdůležitější letopočty a události z historie stavby. V postranních kaplích jsou novodobá klekátka, která dávají prostor pro kontemplaci a zároveň poskytují návštěvníkům informace o jednotlivých oltářích. Krypta je uzpůsobena pro současné výtvarné autorské duchovní interence. V kostele tak může probíhat dialog mezi barokní a současnou architekturou a uměním.

Život kostela v současné době

Chrám Nalezení sv. Kříže byl znovu vysvěcen 15. 6. 2014. Jeho současný život je spjat s kulturními a společenskými událostmi, stejně jako se slavnostními bohoslužbami. Kostel nejčastěji vítá hosty při koncertech (také v rámci národního operního festivalu Smetanova Litomyšl) a svaatebních, církevních i civilních obřadech.

Sochařská výzdoba

Výstavba piaristického chrámu přinesla silný impuls také pro sochařství. Matyáš Bernard Braun (1684–1738) patřil v době vrcholného baroka k nejžádanějším pražským umělcům, do Litomyšle jej přivedlo nejspíše jeho přátelství s architektem Kaňkou.

Bohužel při požáru roku 1775 shořel hlavní oltář s uměleckými sochami. Balustrádovou atiku chrámu ale dodnes zdobí pískovcové figury sv. Václava a sv. Prokopa, které vyšly z Braunovy dílny. Zřejmě právě pro ně chystal kámen Jiří Heinrich (životní data nezjištěna), kameník z Mladějova, patrně přímo v mladějovském kamenolomu. Tentýž Heinrich měl pracovat také na alegorických postavách Víry a Naděje pro hlavní portál chrámového průčelí a štítech nad bočními vstupy. Velký trauttmansdorffský erb nad hlavním portálem je dílem Jiřího Františka Pacáka (1670–1742), litomyšlského sochaře považovaného za nejschopnějšího z Braunových pokračovatelů. V křížení lodí kostela se nalézají nadživotní řezby svatých evangelistů, také ty zhotovil Matyáš Bernard Braun. Figury byly osazeny už před rokem 1726, avšak v očích objednavatele nenalezly zalíbení. Byly proto sňaty a ještě dodatečně upraveny pro plánované zlacení. Tyto patrně jen povrchové úpravy provedl v Litomyšli usedlý Antonín Appeller (1677–1735), umělec původem z Rakous. Dnešní evangelista Matouš však do tohoto původního Braunova souboru nepatří, vznikl později, až poté, co při velkém požáru kostela roku 1775 původní socha shořela. Nového Matouše dodal řezbář Dornbacher z Dobrušky (životní data nezjištěna) roku 1783. *(Red. pozn. Někteří odborníci tento názor nesdílejí, označují za zničenou sochu sv. Jana.)* V souvislosti se sochařskou výzdobou piaristického chrámu řešila v minulosti literatura vztah dvou sochařů, totiž Matyáše Bernarda Brauna a Jiřího Františka Pacáka. Dnes je zřejmé, že starší představa o Pacákovi jako tovaryši v dílně mnohem mladšího Brauna je nepravděpodobná, oba sochaři se účastnili sochařských prací jako na sobě

Krátce

O kostele

Délka	65,5 m
Šířka v křížení lodí	35,5 m
Výška vyhlídkové terasy	25,5 m
Výška věží	54,5 m

Otevírací doba

červen–srpen denně 10–18 hod.

V ostatních měsících je kostel také otevřen. Aktuální otvírací dobu najdete na webu Zámeckého návrší.

Rezervace prohlídky

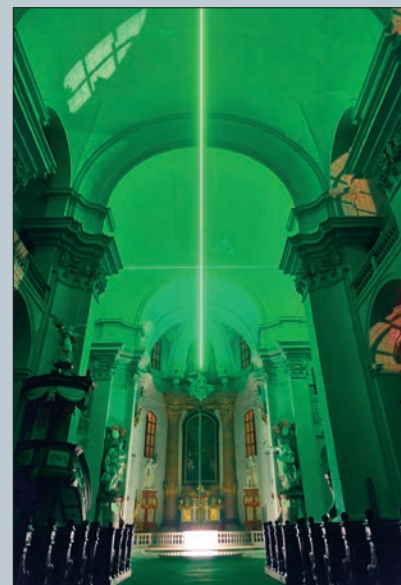
prohlidky@zamecke-navrsi.cz
+420 727 878 444

Rezervace pronájmu

(svatby, koncerty)
saly@zamecke-navrsi.cz
+420 777 100 897
+420 732 330 744

Zámecké návrší

Jiráskova 133, Litomyšl
+420 727 878 444
www.zamecke-navrsi.cz

ⓘ Světelný kříž – umělecká instalace Václava Ciglera a Michala Motyčky

nezávislí mistři. Další umělec, jehož díla se dodnes v interiéru chrámu nalézají, je František Pacák (1713–1757), syn, žák a pokračovatel Jiřího Františka. Podílel se na několika oltářích, nepochybně na oltáři Čtrnácti svatých pomocníků (zadán 1757) a oltáři svatého Antonína Paduánského (rovněž 1757). Možná zhotovil také dva ušlechtilé anděly pro oltář Josefa Kalasanského. Současný hlavní oltář vznikl až po vzpomnutí velkém ohni. Jeho celkovou podobu vypracoval lichtenštejnský architekt Jan Fabich (životní data nezjištěna), sochařskou složku pak Martin Karel Keller (činný 1760–1790), který ji provedl v letech 1777–1779 ve štuku. Monumentální oltářní celek, na němž je programově užito antikizujících architektonických forem, signalizuje neklamně definitivní slohovou proměnu. Koncem 70. let 18. století dospěl neoklasicismus i do této části východních Čech.

Malířská výzdoba

Nejvýznamnějším dílem, jež dotvářelo vznešenost piaristického chrámu, byl obraz Ukřižování Krista zhotovený italským malířem Francescem Trevisanem (1656–1746). Plátno, které na našem území nemělo obdoby, se bohužel do dnešních dnů nedochovalo. Bylo financováno rodinou Trauttmansdorffů a původní záměr byl umístit jej do tehdejší kaple Ukřižování, která se měla stát rodinnou hrobkou. Obraz však natolik vynikal, nejen svými rozměry, ale především provedením, že bylo v roce 1728 rozhodnuto o jeho umístění na hlavním oltáři a kostel u té příležitosti získal jméno Nalezení sv. Kříže.

Přesto, že dílo podlehl velkému požáru v roce 1775, stihlo za krátký čas ovlivnit množství malířů a sochařů dalece přesahujících daný region. Dnes na jeho místě spočívá klasicistní variace na Trevisanovo zpracování od profesora vídeňské akademie Josepha Vincenze Fischera (1729–1810) z roku 1778. Výzdobu příčné lodí, zničenou požáry, doplnily v letech 1842–1843 obrazy malířky Amalie von Peter (1807–1853), která v hraběcí rodině působila jako učitelka.

Na východní straně nacházíme obraz Panny Marie, naproti obraz sv. Václava. Stejnou malířku spojujeme i s plátnem na oltáři sv. Josefa Kalasanského, zakladatele piaristického řádu, v jedné z šesti bočních kaplí kostela. Také v ostatních kaplích nalezneme umělecky zajímavé zpodobnění světců, jimž je drobný prostor zasvěcen. Z původního vybavení se dochovaly oltářní obrazy sv. Antonína Paduánského /IV/ a sv. Jana Nepomuckého (1759) /II/, které zhotovil Felix Ivo Leicher (1727–1812), malíř, jenž se realizoval na mnohých piaristických zakázkách, stejně jako Josef Tadeáš Rotter (1701–1763), autor oltářního obrazu sv. Anny (1747) /VI/. Poslední z původních obrazů, vyobrazení světice na oltáři sv. Barbory (1746) /V/, zhotovil Gabriel Mathei (životní data nezjištěna), dosud nepříliš známá osobnost římské a vídeňské barokní malby. Na obnově výzdoby po požárech se kromě již zmíněné malířky podílel i J. Svoboda (životní data nezjištěna), malíř známý podle signatury na obraze Čtrnácti svatých pomocníků (1864) /I/.

Umělecká díla světelné sakrální instalace

Světelná sakrální instalace dlouholetého uměleckého tandemu Václava Ciglera a Michala Motyčky je příkladem čistoty výtvarného jazyka a velkého gesta v site-specific dílech.

Instalace Sloup s odraznou plochou (2014) představuje přítomnost Hospodina, jak je zapsána v knize Genesis – „*Ducha vznášejícího se nad vodami*“, jako příslib stvoření života a symbol propojení nebe a země. Ze středu kupole zavěsili autoři trojboký hranol z optického skla, který rozkladem světla tvoří duhu jako symbol zmiňovaný biblickou literaturou: „*Položil jsem na oblak svou duhu, aby byla znamením smlouvy mezi mnou a zemí*“.

Oltářní stůl Menza (2015) je objekt v podobě zevnitř prosvíceného skleněného kvádrů. Takto vyzářované světlo, střídavě větší nebo menší intenzity, symbolizuje duchovní hodnotu neodmyslitelně

spojenou s daným prostorem a schopnou oslovit současného diváka.

Minulost, přítomnost a budoucnost se propojuje v události světelných proudů, jež vytváří obsahově významný prostředek protínající obě kostelní lodě laserovými paprsky ve tvaru prostorového kříže nazvaný Světelný kříž (2015).

Sloup s odraznou plochou je doplněn oltářním stolem Menzou a Světelným křížem tak, aby prvky synergicky vytvářely nové světelné, barevné a prostorové vztahy, řečeno básnickou metaforou – budovaly trvalý prostor pro člověka, vertikálně zviditelněný svět.

Instalace vznikla díky finanční a materiálové podpoře pana Ing. Jiřího Macha, investičního fondu Pro arte, Města Litomyšl a AGC Flat Glass Czech.

Lavice

Za povšimnutí stojí původní, pozdně barokní sedací nábytek, který pochází nejpozději z roku 1752. Na lavicích, stejně jako i jinde v kostele, nacházíme zajímavý fenomén tzv. historických graffiti. Vedle stop staletého používání nalezneme také ohoření (v přední pravé části), pocházející pravděpodobně z požáru roku 1814.

Nové zvony

Do roku 2017 neměla Litomyšl své vlastní živé zvony. Ty původní byly z chrámu Nalezení sv. Kříže zrekvírovány a zničeny v roce 1942. Po 75 letech se také díky veřejné sbírce, která trvala tři roky a vybralo se v ní více než půl milionu korun, podařilo do Litomyšle zvony vrátit. Dnes zní z věže chrámu tři zvony – Panna Maria, sv. Václav a sv. Josef – ulité ve zvonařské dílně Tomášková-Dytrychová z Brodku u Přerova v roce 2016.

Marek Štěpán,
Ludmila Kesselgruberová,
Michal Motyčka,
Helena Marie Hendrych,
Tereza Jiroušková;
redakčně upravila
Helena Marie Hendrych)

☞ Kostel Nanebevzetí Panny Marie s navazující bývalou jezuitskou kolejí na Velkém náměstí v Hradci Králové

☞ Kostel Nanebevzetí Panny Marie Ústí nad Orlicí, 1979, zleva P. Václav Jakubec, P. Josef Jakubec a P. Jan Nevtípil

Řeholní řády a kongregace v královéhradecké diecézi (15)

Tovaryšstvo Ježíšovo (Societas Iesu, SJ)

Největší počet kolejí Tovaryšstva Ježíšova, jednoho z největších a nejvýznamnějších řeholních řádů římskokatolické církve, byl v českých zemích založen ve 20. a 30. letech 17. století. Koleje byly řádové domy s gymnáziem navržené zřízené generálem řádu. Mimo koleje zakládali jezuité tzv. rezidence – menší řádové domy, které podléhaly konkrétní zakladatelské kolejí. Při rezidencích existovaly i tzv. elementární školy, které vyučovaly čtení, psaní a počítání.

Na území, v 1. pol. 17. stol. ještě neexistující, královéhradecké diecéze byly založeny tři řádové domy Tovaryšstva Ježíšova – v Kutné Hoře (1626), v Jičíně (1623) a v Hradci Králové. Rezidence se na území dnešní diecéze nacházely v Žampachu, Žumberku, Hostinném, Přímu a Chlumku u Luže. Tyto rezidence

byly spravovány kolejí královéhradeckou. Rezidence v Kostelci nad Orlicí spadala pod správu kolejí na Novém Městě Pražském, Žireč správně patřila kolejí ve Vídni, kolejí kutnohorské pak patřila rezidence v Golčově Jeníkově.

Založení řádové kolejí v Hradci Králové

Ekonomickým základem pro založení kolejí v Hradci Králové se stalo panství Žampach, které řádu daroval Fridrich z Oppersdorfu. Po jeho smrti založili jezuité v Žampachu rezidenci a zároveň vedli jednání o vzniku kolejí v Hradci Králové, jejíž založení povolil generál řádu roku 1633. Skoupili řadu domů na jižní straně náměstí. Práce postupovaly rychle a jezuité se stěhovali už 20. 7. 1636. Nová rezidence byla otevřena 31. 7. téhož roku slavnostními bohoslužbami. Na začátku

srpna zahájilo činnost gymnázium, které již v listopadu navštěvovalo kolem sta žáků. Vzdělávací systém jezuitů, který patřil ve své době k nejlepším vůbec, začal budovat už sv. Ignác z Loyoly, zakladatel Tovaryšstva Ježíšova. Zavedl mimo jiné třístupňové školství a vyvinul metodu duchovních cvičení – exercicií, které mají sloužit k očistě ducha. Gymnázium v Hradci Králové můžeme považovat za středně velké, stejně jako gymnázium v Kutné Hoře. Počet studentů se většinou pohyboval kolem dvou set. Jičínské gymnázium bylo asi o třetinu větší a patřilo k největším na našem území.

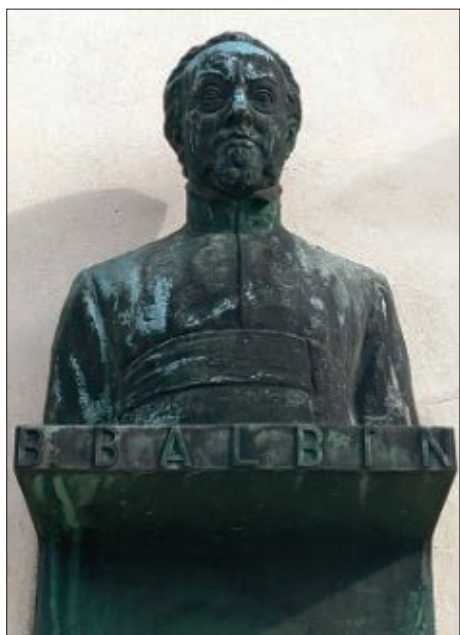
Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Půdorys kostela, postaveného v letech 1654–1666 podle plánů řádového stavitele Carla Luraga, je odvozen ze

základního jezuitského typu chrámu II Gesú. První mše se v něm sloužila už v roce 1658. Vysvěcen byl až po dostavění věží a dokončení vnitřní výzdoby včetně kaplí 10. října 1666, a to prvním královéhradeckým biskupem Matoušem Ferdinandem Sobkem z Bílenberka.

Požár roku 1762 zničil původní fresky jezuity Kryštofa Reichelta z let 1664–1666. Jako jediná se zachovala kaple sv. Ignáce. Na oblouku nad ní je nápis „*Ignis ubi reliquas omnes exureret aras, haec una in flammis inviolata stetit*“ (Když oheň zničil všechny ostatní oltáře, tento jediný v ohni neporušený zůstal). Požáru padlo za oběť 190 domů, s nimi i kostel Panny Marie a jezuitská kolej. Nedlouho poté došlo ke zrušení řádu a jezuité museli město opustit. Obnovený kostel (včetně koleje) připadl vojsku a stal se garnisonním. Když v roce 1857 armáda kostel opravovala, vznikl na střeše kopule požár, který zachvátil i obě věže. Dva zvony se roztavily a jeden byl značně poškozen. Od opravy v roce 1859 mají věže dnešní podobu.

Roku 1900 se kostela opět ujal řád Tovaryšstva Ježíšova. Jezuité kostel důkladně opravili a od té doby je znovu významnou církevní stavbou Hradce Králové.

☛ Busta Bohuslava Balbína, dílo sochaře Josefa Škody (1901–1949) na průčelí budovy Nového Adalbertina, bývalé jezuitské koleje na Velkém náměstí v Hradci Králové

Rezidence na Chlumku u Luže

Jezuité se účastnili řady procesí. Od roku 1691 chodívali studenti koleje na některý mariánský svátek na Chlumek u Luže. První pouť uspořádali v srpnu 1680 z vděčnosti za to, že se Hradci Králové vyhnul mor. Na Chlumku časem vzniklo jedno z nejvýznamnějších poutních míst královéhradecké diecéze. Poutní areál, chrám Panny Marie Pomocné a jezuitská rezidence jsou od července 2018 národní kulturní památka.

Kostel na Chlumku založila Marie Maximiliána Hieserlová z Chodu a Košumberka. Ta pozvala královéhradecké jezuité, kteří si blízko poutního kostela postavili svou rezidenci (jezuitské označení pro malý klášter). Donátorka následně na řád převedla celé Košumberské panství a až do konce života žila pouze náboženským životem v domku, který si nechala postavit nedaleko poutního kostela. Velkolepý barokní poutní chrám byl z původní kaple vystavěn v letech 1689–1708. Roku 1773 byl jezuitský řád zrušen a správu jeho majetku převzala Náboženská matice. Jezuité se po obnově řádu v roce 1814 na Chlumek nevrátili a správa poutního místa zůstala královéhradecké diecézi.

Bohuslav Balbín, jezuita, vlastenec, historik

Bohuslav Balbín (* 1621 Hradec Králové, † 1688 Praha) pocházel z nezámožné zemansko-měšťanské rodiny. Otec mu záhy zemřel, a tak prožil dětství u příznivce rodiny Oty z Oppersdorfu na zámku v Častolovicích. Vychován byl v záněně věřícím a katolickém prostředí se silnou mariánskou úctou. Od roku 1631 navštěvoval jezuitské školy a v patnácti letech vstoupil do jezuitského řádu. Už v dětství projevoval zájem o historii. Jako sedmiletý údajně několikrát přečetl Hájkovu kroniku. Zajímal se také o přírodu.

V roce 1639 začal Bohuslav Balbín studovat v pražském Klementinu filozofii, poté tři roky vyučoval na jezuitských školách v Třeboni a v Praze. Od roku 1646 začal znovu studovat, tentokrát teologii.

☛ Bohuslav Balbín, rodák z Hradce Králové, jedna z nejvýznamnějších osobností českého baroka

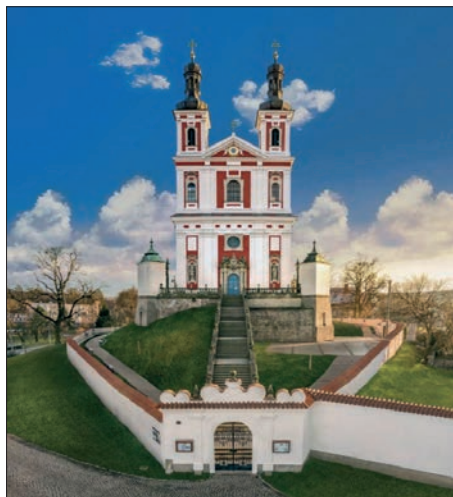
Pokračoval ve sbírání historických pramenů, psal latinské básně. V roce 1649 byl vysvěcen na kněze. V roce 1653 byl Bohuslav Balbín jezuitským řádem vyslán, aby pokračoval ve vyučování. Učil v Praze, Českém Krumlově, Kladsku, Brně, Jičíně a v Jindřichově Hradci. Na místech svého misionářského i učitelského působení stále sbíral materiál o historii i o současném stavu Čech. Při této sběratelské činnosti zachránil mnoho starých českých knih a jiných písemných památek.

V roce 1661 musel Bohuslav Balbín z nařízení představených řádu ukončit svoji pedagogickou činnost. Byl poslán nejprve do Jičína a v roce 1663 do Klatov, aby jako historik sepsal dějiny české provincie jezuitského řádu. Práci na dějinách nikdy nedokončil. Pokračoval však v průzkumech knihoven, archivů a různých památek. V roce 1687 byl podruhé raněn mrtvicí a upoután na lůžko. Své dílo nemohl sám psát, proto už jen diktoval. Ale až do své smrti v práci nepolevil.

Balbínovo historické a vlastivědné dílo je nesené v katolickém a protireformačním duchu. Objevuje se v něm víra v zázraky a nadpřirozené síly, což bylo pro dobu, v níž Balbín žil, i pro jeho osobní založení a výchovu charakteristické. Dílo je však prodchnuto horoucí láskou k vlasti, její slavné minulosti a k českému jazyku. V těžkých dobách pomohlo Balbínovo dílo k udržení a zachování znalosti

☛ Kostel Panny Marie Pomocné na kopci Chlumek v Luži je jedním z nejvýznamnějších poutních míst východních Čech a nepřehlédnutelnou dominantou města

historie českého národa, která se stala jedním ze zdrojů jeho obrody. Bylo i podnětem a inspirací k historickým pracím jeho přátel a následovníků. Množství cenného materiálu o Čechách Balbínovy doby i o Čechách minulých se stalo podkladem pro osvícenský a obrozenecký dějepis.

Jeho odkaz v rodném Hradci Králové připomíná církevní gymnázium. Busta Bohuslava Balbína, která byla slavnostně odhalena v roce 1969, je umístěna v západní části hlavního průčelí Nového Adalberti- na na Velkém náměstí v Hradci Králové.

Zrušení řádu

V roce 1773 papež Klement XIV. na nátlak evropských panovníků řád Tovaryšstva Ježíšova zrušil. V Hradci Králové byl jezuitský kostel uzavřen 16. října po odsloužení poslední mše svaté. Zavřena byla i kaple sv. Josefa, uvažovalo se i o jejím prodeji. Nakonec byla využívána pro potřeby zestátněného gymnázia. Kolej byla vyklizena, věci z ní rozprodány či rozkradeny. Chrám byl přeměněn na kostel posádkový a kolej roku 1775 na kasárna. Řád Tovaryšstva Ježíšova se vrátil do města až roku 1900.

Hradecký dům Tovaryšstva 1900–1950

Hradec Králové byl po padesát let nejmenším jezuitským domem v českých zemích. Zdejší jezuité vyjížděli na lidové

misie a obnovy farností do diecéze i mimo ni. Každý z kněží navíc vedl několik kurzů ignaciánských exercicií. Články a úvahami přispívali jezuité do katolického tisku. Strhující kazatel P. Alois Jemelka se v říjnu 1906 v tehdy novém Adalbertinu zúčastnil bouřlivé názorové polemiky, které se později dostalo označení „hradecké náboženské hádání“. T. G. Masaryk, referující za pokrokový klub, pronesl kritiku katolické církve a rakouského klerikalismu. Na obranu katolické víry vystoupili František Reyl, křesťanský intelektuál a kněz, který měl v Masarykovi velkého oponenta, ThDr. František Šulc, profesor dogmatiky v Hradci Králové, a zmíněný jezuita Alois Jemelka.

Internální tábory a vězení na území diecéze 1950–1968

V noci ze 13. na 14. dubna 1950 byl hradecký jezuitský dům v rámci celostátní akce „K“ přepaden příslušníky StB, SNB a Lidových milicí a všichni řeholníci odvezeni do soustředovacích táborů. Na území diecéze se v padesátých letech nacházely dva: premonstrátský klášter Želiv a klášter redemptoristů Králíky. Nejvíce jezuitů prošlo vězením ve Valdčicích, přičemž někteří byli odsud propuštěni až na amnestii v roce 1968. Třináct jezuitů pracovalo ve vězeňském černouhelném dole Tmavý důl ve Rtyni v Podkrkonoší. V Hradci Králové byla v květnu 1960 odsouzena „za

(Knižní tipy

Nakladatelství Paulinky

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1
t. 224 818 757, objednavky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

Jacques Philippe

Duchovní otcovství

Kniha se zabývá tématem duchovního otcovství a obrací se především ke kněžím. Nicméně je vhodná pro každého, kdo je povolán žít nějaký druh otcovství (otcové rodin, vychovatelé, vedoucí...). Autor poskytuje užitečné rady všem „otcům“, kteří chtějí žít správně svou zodpovědnost. Kniha vyjde v druhé polovině dubna 2023. Brož., 120 s., cena bude upřesněna

Peter Scazzero

Emočně zdravá spiritualita

Nelze být duchovně zralý a zároveň emočně nezralý: k tomuto závěru autor dospěl díky bolestným zkušenostem se sebou samým i s lidmi, které se coby pastor multietnické komunity pokoušel vést ke Kristu a duchovně formovat. Jeho služba i rodinný život byly poznamenány emoční nezralostí a vnitřní rozervaností. Brož., 264 s., 295 Kč

podvracení republiky“ skupina jezuitů Plaček a spol. Někteří jezuité prošli výslechy v Pardubicích.

Jezuité v Hradci Králové a v diecézi po roce 1968

V době politického uvolnění se do Hradce Králové vrátilo několik jezuitů. P. Bernard Pitrun sloužil v letech 1968 až 1970 v kostele Nanebevzetí Panny Marie. U kostela Božského Srdce Páně na Pražském Předměstí působili v téže době P. Karel Ševela a bratr Jan Pluskal, který byl zároveň kostelníkem. V roce 1969 zde několik měsíců pracoval P. Jan Rybář a v letech 1970–1971 P. Josef Jakubec. Od 1. ledna 1971 do své smrti roku 1991 spravoval farnost na Pražském Předměstí P. Jan Nevτίpil. Po jeho smrti převzal farnost na pět let P. Petr Koutecký a poté do roku 1999 P. Josef Prchal. Rodák z Havlíčkova Brodu P. Josef Tichý pracoval v letech 1976–1978 v Pardubicích, 1978–1983 v Plotištích a do roku 2003 v Hradci Králové-Pouchově. Byl horlivým duchovním správcem, také duchovním rádcem skauta, vyučoval v kurzech pro katechety a dával četné exercicie. S jeho odchodem do řádového domu v Kolíně skončilo druhé období přítomnosti jezuitů v metropoli východních Čech, trvající třicet pět let, od roku 1968 do roku 2003.

P. Josef Jakubec, generální vikář z přelomu časů

P. Josef Jakubec (* 1932 Ústí nad Orlicí, † 1995 Praha) se narodil v rodině čalouníka a dekoratéra Františka Jakubce jako jedno z jeho osmi dětí. Dětství prožil v domě svého otce v Kostelní ulici v Ústí nad Orlicí, který byl později zbourán. V roce 1945 byl spolu se svým bratrem Václavem přijat ke studiu na jezuitském gymnáziu na Velehradě. V roce 1949 vstoupil do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova. Po akci K v roce 1950 byl internován. Po propuštění v říjnu 1950 se vrátil do Ústí nad Orlicí, kde pracoval v městském komunálním podniku. První sliby složil v říjnu 1951. V letech 1952–1954 pracoval na různých místech u PTP; v letech 1954–1968 vystřídal různá místa v Ústí nad Orlicí. Při zaměstnání dokončil střední školu a pak tajně studoval filozofii a teologii. Díky politickému uvolnění mu bylo umožněno v září 1968 odejít na jezuitskou univerzitu v Innsbrucku. Po roce studií byl 20. září 1969 vysvěcen na kněze a začal působit v královéhradecké diecézi, nejprve jako kostelník, poté jako výpomocný duchovní, a nakonec jako duchovní správce. Tím byl od roku 1970 v kostele Božského srdce Páně v Hradci Králové, pak postupně v Chrasti u Chručimí, Licibořicích, Štokách a do roku

1990 v Rychnově nad Kněžnou. Poslední sliby složil 15. srpna 1972 v Brně.

Když se po sametové revoluci vrátil do Hradce Králové jako diecézní biskup Karel Otčenášek, vybral si P. Jakubce za generálního vikáře. Jeho působení v této funkci ukončil 22. července 1991 těžký infarkt. Po zotavení se stal sociem magistra noviců (pomocníkem novicmistra) na Svatém Hostýně. V roce 1992 se spolu s celým jezuitským noviciátem přestěhoval do Kolína. Později byl ustanoven duchovním správcem farnosti u kostela sv. Jiljí v Praze, kde působil až do své smrti. Byl pochován do řádové hrobky.

Poslední jezuita

Poslední jezuita v královéhradecké diecézi, P. Jan Rybář (* 1931 Brno, † 2021 Trutnov), prožil mládí v Bílovicích nad Svitavou. Po absolvování řádového gymnázia na Velehradě vstoupil do noviciátu jezuitského řádu. Po akci K byl internován, po propuštění složil v srpnu 1951 tajně první sliby. Dva a půl roku sloužil u PTP. Od návratu do civilu roku 1954 byl dělníkem ve strojírenství a stavebnictví a při tom tajně studoval a věnoval se „nezákonným“ náboženským aktivitám. V roce 1960 byl znovu zatčen a za maření státního dohledu nad církvemi odsouzen na dva roky. Nejdříve fíral v uhelném dole v Heřmanicích

(Foto vlevo – P. Josef Jakubec (vlevo) na snímku s Vitem Bohumilem Tajovským, opatem želivského kláštera. Foto vpravo – P. Josef Jakubec (uprostřed) společně s Václavem Havlem a Martou Kubišovou na křtu její dcery Kateřiny. Obě fotografie Kronika farnosti Štoky

Ⓜ Jezuitský betlém v Žirči

v Ostravě, po úrazu byl přemístěn do věznice ve Valdicích. Tam se setkal s elitou katolického duchovenstva a dokončil svá studia. V roce 1962 byl propuštěn na amnestii. Po uvolnění během Pražského jara 1968 studoval teologii v Innsbrucku. Poslední sliby složil v 14. srpna 1971.

Po nastolení normalizačního procesu šel pracovat do naší diecéze. Nejříve působil v Hradci Králové. V prosinci 1969 se přesunul do farnosti Trutnov-Poříčí, kde zůstal sedmáct let. V roce 1986 odešel do Janských Lázní, kde žil ve středisku Marianum. V letech 1990–2004 byl děkanem v Rychnově nad Kněžnou. Pak sloužil ve farnosti Horní Staré Město u Trutnova.

Předseda Senátu Parlamentu České republiky Miloš Vystrčil po jeho úmrtí napsal: „*Pan farář Rybář byl celým svým životem svědkem víry a pravdy – i v těch nejtěžších chvílích, kdy byl komunistickým režimem uvězněn a dlouhé roky pronásledován státní tajnou policií, kdy jako pětápák vykonával těžkou práci. Vždy byl lidem velkou oporou, doprovázel je s laskavým pochopením i vtipným nadhledem.*“

V současnosti nepůsobí v diecézi žádný člen SJ

Stopa, kterou tady jezuité patřící mezi evropskou intelektuální elitu zanechali, je hluboká. Především pokud jde o vzdělání a výchovu, ale také třeba divadlo. Prvním místem ve městě, kde se veřejně hrálo jezuitské divadlo, byl kostel sv. Antonína

na Pražském Předměstí. Poté, co byl roku 1645 zničen Švédy, hrálo se v katedrále Svatého Ducha a poté v kostele Panny Marie. Hrál se i v jezuitské koleji a také venku, na náměstí nebo u katedrály.

Jezuité podporovali zakládání mariánských družin, které patřily k charakteristickým projevům barokní zbožnosti. V Hradci Králové založili už v roce 1637 Mariánskou družinu latinskou. Podobnou družinu pomohli jezuité založit i měšťanům. Šlo o Mariánskou družinu českou, existující od roku 1648. Obě mariánské družiny se staly nedílnou součástí duchovního a kulturního života v Hradci Králové 17. století.

Pohled na Tovařystvo Ježíšovo se v průběhu času měnil. Známy je epigram Karla Havlíčka Borovského „*Českých knížek hubitelé lítí: plesnivina, moli, jesoviti*“. Zápornou roli hrají jezuité také v historickém románu Aloise Jiráska *Temno*, odehrávajícím se v první polovině 18. století. Jiný pohled na historii předkládá Jiří Šotola ve svém románu *Tovařystvo Ježíšovo*, líčícím bezvýznamnou roli jednotlivce v soukolí moci.

Vklad ryze mužské řehole do dějin a kultury naší země není dodnes zcela doceněn. Bez nadsázky ale můžeme říci, že je svědectvím historické barokní evangelizace. Nesmazatelně se *Tovařystvo Ježíšovo* zapísalo i do života a dějin naší diecéze.

Eva Zálešáková Ⓜ

Ⓜ Knižní tipy

Nakladatelství Kazda

Nové sady 988/2, 602 00 Brno
objednavky@knihykazda.cz
tel. 725 518 237, www.knihykazda.cz

Lisa-Maria Trauerová

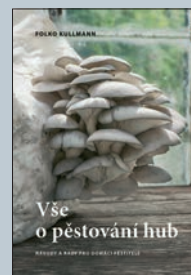
Vyvýšené záhony na balkoně

Máte k dispozici jen balkon, a přesto chcete sklízet zeleninu, ovoce a bylinky? Nezapomínejte! I bez zahrady si můžete vypěstovat spoustu rostlin. Balkonová blogerka Lisa-Maria Trauerová na svém městském balkoně, který neměří víc než 10 m², pěstuje víc než 50 druhů zeleniny, ovoce a bylinek. Pro ty z vás, kteří chtějí, aby to bylo snadné, jsou v knize uvedeny vzory, které se vyplatí napodobit. *Brož., 111 str., 349 Kč*

Folko Kullmann

Vše o pěstování hub

Mnoho druhů jedlých hub lze bez problémů pěstovat na zahradě, balkoně, terase nebo přímo v domě – v bytě nebo ve sklepě. Tak je možné se celoročně zásobovat čerstvými houbami. V této příručce najdete jednoduché a srozumitelné návody, jak si houby můžete sami vypěstovat, starat se o ně a jak je chutně zpracovat v kuchyni. *Brož., 96 str., 359 Kč*

(Knižní tipy

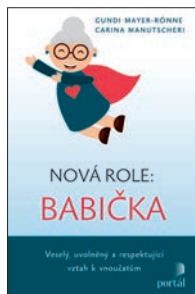
Nakladatelství Portál

Portál, s. r. o., Klapkova 2, 182 00
Praha 8, t. 283 028 111, www.portal.cz
FB: nakladatelstvi.portal

Gundi Mayer-Rönne
Carina Manutscheri

Nová role: babička

Veselý, uvolněný a respektující vztah
k vnoučatům

Autorky se zaměřují při budování dobrých vztahů na ose rodiče–děti–vnoučata: na humor, uvolněnost a respekt. Pracují s pojmy všeobecná empatie, vyrovnaný vnitřní postoj a rozloučení s nefunkčními vnitřními přesvědčeními. Věnují se také roli mužů v této situaci a rodinné vztahové krizi, která se může dostavit s příchodem nové generace. Brož., 224 s., 399 Kč

Sheri Van Dijk

Jak zklidnit bouři emocí

Pokud je pro vás někdy náročné emocím porozumět, projevovat a zpracovávat je, tato kniha bude průvodcem, který vám pomůže emoce zvládat v klidu. Knihu uvítají lidé, kteří se potýkají se zvládnutím emocí, psychologové a psychoterapeuti. Brož., 176 s., 359 Kč

Martyrologie za rok 2022

Podle informací agentury Fides bylo v roce 2022 ve světě zabito 18 misionářů: 12 kněží, 1 řeholník, 3 řeholnice, 1 seminarista, 1 laik. Z rozdělení podle kontinentů vyplývá, že nejvíce misionářů bylo zabito v Africe, celkem 9 (7 kněží, 2 řeholníci), následuje Latinská Amerika s 8 zabitými misionáři (4 kněží, 1 řeholník, 1 seminarista, 1 laik) a pak Asie, kde byl zabit jeden kněz. V posledních letech se v čele tohoto tragického žebříčku střídají Afrika a Amerika: od roku 2011 do roku 2021 po dobu 8 let Amerika a po dobu 3 let Afrika (2018, 2019, 2021). Od roku 2001 do roku 2021 bylo zabito celkem 526 misionářů.

Již nějakou dobu se každoroční seznam agentury Fides netýká pouze misionářů ad gentes v užším slova smyslu, ale snaží se zaznamenat všechny katolíky, kteří se nějakým způsobem věnují pastorační činnosti a zemřeli násilnou smrtí, i když nikoli výslovně „z nenávisti k víře“. Proto raději agentura Dikasteria pro evangelizaci nepoužívá termín „mučedníci“, s výjimkou jeho etymologického významu „svědkové“, aby se nepouštěla do hodnocení, které by církev mohla nad některými z těchto zavražděných pastoračních pracovníků vynést.

Stejně tak používá termín „misionář“ pro všechny pokřtěné, protože si uvědomuje, že „na základě přijatého křtu se každý člen Božího lidu stal misionářským učedníkem. Každý pokřtěný člověk, ať už zastává jakoukoli funkci v církvi a ať už je na jakémkoli stupni vzdělání ve víře, je aktivním subjektem evangelizace“ (EG 120).

Jak napsal papež František ve svém poselství ke Světovému dni misií 2022, „učedníci jsou žádáni, aby žili svůj osobní život v klíči misie: jsou posláni Ježíšem do světa nejen proto, aby konali misii, ale také a především proto, aby žili misii, která jim byla svěřena; nejen proto, aby vydávali svědectví, ale také a především proto, aby byli Kristovými svědky. Podstatou poslání je vydávat svědectví o Kristu,

to znamená o jeho životě, umučení, smrti a vzkříšení z lásky k Otci a lidstvu“.

Z 18 misionářů zabitých v roce 2022, většinou kněží, se pouze tři narodili v jiných zemích, než kde zemřeli, a všichni tři patřili k misionářským řeholním institutům. Ostatní omývali svou krví tutéž zemi, která je viděla narodit se, vyrůst a zcela se odevzdat Pánu v zasvěcení. Jestliže v minulosti byla pro životy misionářů za riziková považována takzvaná „misijní území“, kde se hlásalo Boží království, spravedlnost, pravda a důstojnost každého člověka stvořeného k obrazu Otce, dnes v každém koutě světa ten, kdo hlásá Krista, ví, co toto hlásání obnáší.

Nejde však o naivitu, nedostatek zkušeností nebo naopak povýšenost. Misionáři a všichni křesťané, zvláště na určitých místech, když slouží v nebezpečných situacích a podmínkách, tak činí „pro Otce a pro lidstvo“, což překonává veškerý strach a váhání. Z kříže zasazeného před dvěma tisíci lety na Golgotě stále proudí krev Krista, který za nás položil svůj život: Jeho krev omývá všechny kontinenty, a to i díky svobodné oběti mnoha bratří a sester, kteří tak nechávají růst celá společenství v jistotě, že jejich život nebyl ztracen, ale darován. „Kristus, skutečně Kristus vzkříšený z mrtvých, je ten, o němž musíme svědčit a jehož život musíme sdílet“.

Zdroj informací: Agentura Fides (překlad redakce Vatican News a PMD)

V bezpečí Klubíku už Pěťa zažívá i radosti dětství

Desetiletý Pěťa s maminkou a mladší sestrou našli dočasný azyl v Domově pro matky s dětmi Sv. Anny v Náchodě. Maminka se rozhodla opustit svého partnera, pro kterého jsou důležitější kamarádi, automaty, cigarety a alkohol. Pěťa svého otce nikdy nepoznal, což mu partner maminky dával hrubě najevo. Chlapec byl zpočátku smutný, ale postupně si v domově našel cestu k novým kamarádům. Dnes si s nimi hraje a vyrábí ve zdejší Klubíku, kde zažívá dosud nepoznané okamžiky bezstarostného dětství. Pěťa je jeho pravidelným návštěvníkem a také obětavě pomáhá mamince s malou sestřičkou.

V Klubíku se mámy s dětmi i učí a dělají domácí úkoly s pomocí pedagoga. Ve volném čase si tu děti kreslí, vyrábí masky, figurky nebo třeba velikonoční pomlázky. Užívají si tady i hodně zábavy. Povídají si o životě v lese a o zvířátkách, které pak malují a modelují. Další den do lesa vyrazí na procházku a uklízí ho od nepořádku. Z šípkované jdou krmít zvířátka do obory nebo zachraňují mláděta. Jiné akce se zaměřují na pravidla silničního provozu a bezpečnost na ulici, která pak trénují na dopravním hřišti. Nejradši děti mají, když mohou v Klubíku přespát a vyzkoušet stezku odvahy.

Azylový dům SV. ANNA – Domov pro matky s dětmi provozuje Oblastní charita Náchod už rovných 20 let. Za tu dobu jím prošlo mnoho maminek a dětí, které se nacházely v nelehké situaci. Z utrápených a usazených maminek, které do domova přichází s bázlivými dětmi a pár taškami, se postupem času stávají matky,

▼ Výtvarné aktivity v Klubíku v azylovém domě Sv. Anna – Domov matky s dětmi v Náchodě. Foto: Oblastní charita Náchod

Daránek pomáhá dětem v nouzi

Náchodský Klubík můžete aktuálně podpořit v jarní a velikonoční sbírce Daránek dětem. Děkujeme vám! Více informací o této sbírce najdete na straně 32 a na webu

www.daraneck.cz

jež najednou vidí, že svět není jen nepřátelský. Že existuje i naděje pro ně a jejich děti. V azylovém domě nachází dočasné bezpečné bydlení, získají základní potraviny a hygienické potřeby, případně oblečení a vybavu pro děti. Díky pomoci pracovníků domova se jim daří rychle umístit děti do školek a škol, získat sociální dávky, zaměstnání a hledají trvalé bydlení.

Pěťa a další děti z azylového domu by si přály, aby jim Daránek přinesl deskové hry, výtvarné pomůcky a úplně nejvíce hrací prvek na zahradu, kde si s Klubíkem často hrají a soutěží.

Sv. Anna - Domov pro matky s dětmi
Oblastní charita Náchod
www.nachod.charita.cz

(AKTUALITY)**Daránek pomáhá dětem v nouzi**

Připojte se i vy k jarní vlně dobrých skutků a podpořte charitní sbírku Daránek na pomoc dětem v nouzi. Její třetí ročník začíná právě v době Velikonoc v pondělí 3. dubna. Váš dar se promění v bezpečí charitních azylových domů, nízkoprahová dětská centra, posílení preventivní sociální práce, volnočasové aktivity dětí a mládeže nebo půjde na podporu práv a zájmů dětí.

V naší diecézi bude z výtěžku této sbírky podpořen Klubík v azylovém domě Sv. Anny pro matky s dětmi v Náchodě. Děti by si přály, aby jim Daránek přinesl deskové hry, výtvarné pomůcky a úplně nejvíc hrací prvek na zahradu, kde si s Klubíkem často hrají a soutěží. O pomoci těm nejmenším a zranitelným i jejich maminkám v náhodském domově se dočtete i v příběhu s názvem „V bezpečí Klubíku už Pěťka zažívá i radosti dětství“ na str. 31.

Do sbírky Daránek dětem lze přispět na účet 44665522/0800 u České spořitelny, VS 91195. Darovat můžete i online nebo QR platbou na www.daraneek.cz, kde se také dozvíte, jak pomáhat dary z minulých ročníků. Sběrka potrvá do 20. května 2023.

Děkujeme vám za každý příspěvek. Přejeme vám také požehnané velikonoční svátky a radostné jaro. Více informací naleznete na www.daraneek.cz.

Jana Karasová)

(Charitativní závod „Pošli kačku“ na Vrchlici v Kutné Hoře, jehož výtěžek pomůže dětem se specifickými potřebami. Foto: Marcela Mommersová

Pozvánka na Dobročinný závod „Pošli kačku“

Kutná Hora: Zveme vás na benefiční závod žlutých kaček na říčce Vrchlici, který se uskuteční v sobotu 15. dubna od 14:00 u železničního mostu přes Vrchlici pod Vlašským dvorem. Konec závodu a dětský program je plánovaný na 16:00 u Středových pekáren. Akci pořádá již tradičně několik let charitní Středisko Na Sioně Oblastní charity Kutná Hora. Zakoupením startovního čísla žluté kačky podpoříte dětské klienty se specifickými potřebami.

DARÁNEK

pomáhá dětem

www.daraneek.cz

Aby to ti nejmenší měli co nejlehčí

- ✦ Daránek je sbírka na pomoc ohroženým dětem
- ✦ Beránek Daránek dostal jméno podle darů
- ✦ Pomáhá v azylových domech, nízkoprahových centrech, dětem s hendikepem a těm, které jsou ohroženy domácím násilím
- ✦ Téměř půl miliónu korun z loňské sbírky již pomáhá dětem po celé republice

Podpořte Daránkovu výzvu

- ✦ č. ú. 44665522/0800
- ✦ QR platbou
- ✦ online na www.daraneek.cz

Děkujeme za podporu

Kačky můžete zakoupit na www.poslikacku.cz měsíc před začátkem závodu. V letošním roce bychom rádi dětem zakoupili interaktivní podlahu, která jim pomáhá lépe se orientovat v prostoru a motivuje k cílenému pohybu. Majitelé výherních kaček se mohou těšit na zajímavé ceny. Akce se koná pod záštitou starosty města Mgr. Lukáše Seiferta. Více také na www.kh.charita.cz a www.strediskonasione.cz.

Marcela Mommersová)

„Jsem moc ráda, že na nás lidé nezapomněli a znovu přišli na ples podpořit domácí hospicovou péči“, děkovala Marie Hubálková, ředitelka Oblastní charity Pardubice. Foto: Oblastní charita Pardubice

Na 8. charitním plese tancovali pro hospic

Pardubice: Osmý charitní ples, jehož výtěžek tradičně podporuje domácí hospicovou péči, se po covidové pauze konal v sobotu 18. února v Obecním domě v Ostřešanech. Záštitu nad akcí zahrnující finanční podporu opět převzal náměstkem hejtmána Pardubického kraje Roman Línek a letos nově také Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o. Atmosféru milého přátelského setkání dotvářela kapela Bumble Bee Band. Svou účastí benefiční ples podpořila Anna Maclová, ředitelka hradecké Diecézní charity, a také její prezident otec Pavel Rousek.

Díky návštěvníkům plesu a díky jednotlivcům a firmám, kteří charitní benefici podpořili darem do tomboly či občerstvením, letošní dobročinná akce pomůže 24hodinové domácí hospicové péči částkou 41 040 Kč. Více na www.pardubice.charita.cz.

Jan Lohynský)

Letohradská farnost podporuje deset indických dětí

Letohrad: V letošním ročníku sbírky se v kostelech letohradské farnosti vybralo 35 660 Kč na podporu vzdělání chudých indických dětí v projektu Adopce na dálku. Peníze ze sbírky a od individuálních dárců v celkové výši 65 000 Kč budou použity na

zaplacení dalšího roku studia deseti dětem, které letohradská farnost ve spolupráci s Oblastní charitou podporuje.

Děkujeme všem, kdo přispěli na tento projekt. Více najdete také na www.uo.charita.cz.

Markéta Drmotová)

Pět skvělých pátků s Young Caritas

Hradec Králové: Pět skvělých pátků aneb čeština hrou je nový projekt Young Caritas při Diecézní charitě Hradec Králové, který je určený dětem z Ukrajiny, aby si více zažily náš jazyk i realie. Společná setkání jsme odstartovali letos v lednu.

Při našich aktivitách jsme se zaměřili na základní slovní zásobu, abychom pomohli ukrajinským dětem ve studiu a porozumění. Pět pátků jsme společně věnovali zeměpisu, došlo i na matematické úlohy, trénovali jsme slovesa pohybu, části lidského těla, měsíce a roční období. Děti, které jsme rozdělili do dvou věkových kategorií 6–9 let a 10–14 roků, nejvíc bavily slovní hry, básničky a písničky. Více na www.youngcaritas.cz a www.hk.caritas.cz.

Projekt Young Caritas je spolufinancován Evropskou unií. Reg. číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_071/0013327.

Jana Karasová a Oxana Evsina)

„Pět skvělých pátků zorganizovalo Young Caritas při Diecézní charitě Hradec Králové pro děti z Ukrajiny, aby si více osvoily češtinu a naše realie. Foto: archiv Young Caritas DCH HK

Naši kolegyně z Adopce na dálku se v Indii setkali s Robinem, kterého společně podporují. Foto: Adopce na dálku Diecézní charity HK

Postřehy z Indie 3: Setkání s Robinem

Koordinátoři projektu Adopce na dálku navštívili koncem minulého roku dvě desítky indických škol. Nejvíce se těšili na setkání s Robinem, kterého podporují. Nejdříve ho viděli tančit na parketu společně s kamarády. Po uvítacím představení šli s Robinem do ústraní, aby si v klidu popovídali.

Dnes již 14letý dospívající chlapec působil velmi příjemným a vyrovnaným dojmem. Zpočátku byl trochu stydlivý, ale později mile překvapil svou plynulou angličtinou. Rozpovídal se o své sestře, která taktéž studuje, ale na jiné škole. Jeho maminka prý pečuje o domácnost a tatínek pracuje jako zedník. Robin denně dojíždí do školy autobusem a domů se vrací kolem 16. hodiny. Po vyučování se vydává většinou do kostela a večery tráví posilováním a prací na své fyzické kondici. Rád by v dospělosti vstoupil do armády, aby mohl ochraňovat svou rodnou zemi i své nejbližší.

Držíme Robinovi palce, aby se splnily všechny jeho sny, ale především, aby z něj byl dobrý člověk, který jednou zaopatří svou budoucí rodinu a pomůže i svým ratolestem k dobrému vzdělání.

Více o Adopci na dálku najdete na www.adopce.hk.caritas.cz.

Pavlaína Nalevanková)

(KALENDÁŘ AKCÍ

Ústí nad Orlicí

Koncert pro hospic

■ 13. 4. od 18 hod., sál ZUŠ Ústí nad Orlicí. Oblastní charita Ústí nad Orlicí a zdejší ZUŠ J. Kociana vás srdečně zvou na benefiční koncert pro charitní hospic. Těšíme se na setkání s vámi! Více na www.uo.charita.cz.

Kutná Hora

„Pošli kačku“ – benefiční závod pro Středisko Na Sioně

■ 15. 4. od 14 hod., u železničního mostu přes Vrchlici. Přijďte si zazávodit pro dobrou věc! Více v aktualitách nebo na webu www.kh.charita.cz a www.poslikacku.cz.

Hronov, Úpice, Pardubice a Chrast u Chrudimi

Putovní výstava příběhů z Indie

■ duben: Hronov kostel Všech svatých; Úpice kostel sv. Jakuba Staršího, apoštola; Pardubice ul. Jiráskova (plot za budovou SPŠE a VOŠ); Chrast u Chrudimi kostel Nejsvětější Trojice. Poznejte příběhy indických dětí zapojených do projektu Adopce na dálku hradecké Diecézní charity. Více na www.adopce.hk.caritas.cz.

Prosíme přispějte na léčbu.

"Jmenuji se Nikitha a je mi 7 let. Už druhým rokem jsem zapojena do projektu Adopce na dálku®.

Poslední dobou se necítím dobře, proto mě rodiče vzali do nemocnice. Doktoři zjistili, že trpím leukémií."

 Diecézní charita
Hradec Králové

 Hradec Králové
Adopce na dálku
www.adopce.hk.caritas.cz

Děkujeme!

Konto pro nemocné školáky v Indii • 1387434288/2700 • variabilní symbol 54000

Roztrušte to dál...

... Říkají vám něco pojmy jako **roztroušená skleróza, ereska, ereskář** či **RS**? Nám taky.

V Domově sv. Josefa pomáháme lidem s touto nemocí (a těm, kteří o ně pečují) žít lehčí a kvalitnější život.

Roztrušte to dál, že máme **odbornou poradnu** a další služby pro nemocné.

[domovsvatehojosefa.cz/
potrebuji-pomoci](http://domovsvatehojosefa.cz/potrebuji-pomoci)

 Oblastní charita
Červený Kostelec

 Oblastní charita
Hradec Králové

www.charitahk.cz

19. dubna, promítání českého filmu BUKO (vstup volný), a diskuze o domácí hospicové péči

Studijní a vědecká knihovna

Úsměvný příběh o ženě, koni a vztazích.

Film je pozvánkou k následné diskusi o doprovázení nevléčitelně nemocných v rodinném, domácím prostředí.

Akce začíná v 17 hodin, přátelským setkáním se zdravotními sestrami a lékaři paliativní péče.

Začátek promítání filmu v 18 hodin.

12. – 19. dubna, Sběrka ošacení pro Sociální šatník

Prosíme o pomoc s nashromážděním ošacení

Pánské - tepláky, rifle, mikiny

Dámské - tepláky a legíny

Batohy a praktická obuv

Pánské a dámské ponožky, pánské trenky a dámské kalhotky

(raději jedny nové, než troje roztrhané)

Sběrná místa:

Studijní a vědecká knihovna, Knihovna města HK/ Wonkova,
Krajský úřad Královéhradeckého kraje (vestibul u recepcce),
Bio Central, Informační centrum u Muzea, Bajkazy, Interspar, Futurum, Atrium.

Namalujte kamínek

přineste

do 28. června na adresu:

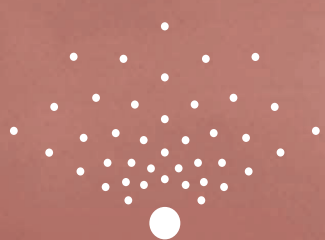
Oblastní charita Hradec Králové,
Komenského 266, Hradec Králové.

I Váš kamínek pomůže.

Výtěžek benefiční akce je určený pro Středisko rané péče Sluníčko, které pomáhá rodinám s dětmi s postižením v Královéhradeckém kraji.

Péče je poskytována zdarma, v domácím prostředí dítěte.

filharmonie
hradec
králové

STABAT MATER

Koncert k životnímu jubileu Petra Fialy

MOZART SYMFONIE Č. 40
FIALA STABAT MATER

Kristina Fialová viola

Český filharmonický sbor Brno

Petr Fiala sbornistr

Filharmonie Hradec Králové

Leoš Svárovský dirigent

Pondělí 3. 4. 2023, 19.00 hodin
Sál Filharmonie Hradec Králové
Mimořádný koncert

Předprodej vstupenek: Infocentrum Hradec Králové, Eliščíno nábřeží, rezervace a prodej vstupenek na www.hkpoint.cz

Koncert se pořádá za finanční podpory Statutárního města Hradec Králové, Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR